1 /2017 • ROČNÍK XLVIII

ŽIVÉ SLOVO

Paradoxy a tajemství bohoslužby

Aby mi slúžili

OSTENtativní vzpomínky

Téma čísla: **Bohoslužba**

Fusion Lite v Českém Těšíně

Od září do prosince 2016 proběhl v Českém Těšíně první projekt ze série Fusion Lite. Ve spolupráci s Křesťanskou akademií mladých, ostravským Fusionem a školským odborem města se podařilo uspořádat dva koncerty pro českotěšínské základní a střední školy pro asi 700 žáků. Ve stejný den, úterý 13. září, proběhlo v areálu Křesťanského sboru a Komunitního centra Mojská první setkání pro budoucí zájemce. Přišlo šedesát žáků základních škol (7. - 9. třída) a středoškolských studentů (1.-3. ročník) a zhruba stejný počet také postupně přinesl oficiální přihlášku. Projekt Fusion Lite byl pro účastníky zdarma a sloužil jako ochutnávka, aby věděli do čeho jdou, pokud se po jeho ukončení přihlásí do běžného Fusionu.

Být spolu

Komunita. To je přesně to slovo, které vystihuje, co se během tříměsíčního projektu podařilo vytvořit. Nevím, v čem tkví tajemství úspěšnosti Fusionu, ale myslím, že vyhmátl, co dnešní mladá generace potřebuje jako sůl. Být spolu. Komunita je také jeden z cílů Fusionu, ke kterým patří také kreativita či sdílení Krista v desetiminutových zamyšleních.

Přirozená komunikace

Vyhladovělá generace. Facebook nás pěkně vyraboval. Okradl o přirozenou komunikaci tváří v tvář. Narušil naši schopnost soustředit se. Teplo a vřelost osobní komunikace vyměnil za neosobní řádky bez diakritiky a pravopisu. Sídliště jsou liduprázdná, byty prostoupené všudypřítomnou Wi-Fi. Tato doba přinesla pořádný hlad po soudržnosti, vzájemné výpomoci, vztahu, kdy se navzájem potřebujeme.

Nejvyšší priorita

Část *fusionistů* neumí zpívat, hudbu nikdy nedělala. Přesto je pro ně Fusion momentem, na který se všichni celý týden těší. Řekněme, že se doslova nemohou dočkat. Vynechat Fusion? Nepřichází v úvahu. Nic nemá větší prioritu. Je zajímavé slyšet komentáře rodičů: „Pokud musím svému dítěti za trest něco zakázat, nejvíce zabere zakázat Fusion. U ostatních aktivit je mu to jedno.“

Na stejné vlně

Jsme na jedné lodi. Dva fusionisté mi řekli, že se jim líbí, že se vedoucí

nad účastníky nepovyšují. Jsou prý jako jejich „kamarádi“. V jiných zájmových aktivitách se s tím nesetkali. Když jdu na Fusion, vím, že se jako vedoucí musím naladit na jejich vlnu. Zajít po zkoušce do Kauflandu vyfotit se ve slunečních brýlích, bavit se o učitelích, řešit zesnulé domácí mazlíčky, prohlížet Instagram.

Pro blaho celku

Na víkendovce, která proběhla na začátku prosince, jsme měli 45 účastníků. Tady jsme mohli prožít sílu komunity živě a naplno. Tvrdě jsme pracovali na přípravě koncertu a to nás pojilo dohromady. Zmínila jsem, že ne všichni fusionisté „umí“ nebo možná bych řekla spíše „chtějí“ zpívat, a tak během zkoušek ve sboru spíše postávají, než vydávají hlas. Na víkendovce byla příležitost zapojit se jinak. Skupina holek se chytla možnosti pomáhat v kuchyni. Sršela z nich radost z toho, že tím můžou přispět ke společnému blahu. Od mytí nádobí mě vyháněly s tím, že to chtějí za každou cenu dělat ony. Jiné dvě obalovaly řízky tři hodiny vkuse.

Adventní koncert

Projekt vyvrcholil adventním koncertem. Pro některé první vystoupení vůbec, pro některé první veřejné sólo na mikrofon. Sál praskal ve švech, nervozita stoupala, ale vše se povedlo. Písně byly plné nadšení z toho, co se nám povedlo za pouhé tři měsíce. Rodiče nešetřili chválou. Fusion Lite byla makačka, ale všechny krásné věci něco stojí.

Vděčnost

Za tento projekt jsem nesmírně vděčná. Myslím, že ani není potřeba popisovat, jaké příležitosti ke sdílení evangelia přináší takový rozměr komunity. V rozhovoru, který proběhl před publikem během adventního koncertu, odpověděla jedna z účastnic na otázku: „Co pro tebe znamená fusion?“, jedním slovem: „rodinu“. Zbývá dodat, že ji vychovávala babička.

Přechod na Fusion

Pro nás, jako tým, to byla neocenitelná zkušenost. Vedeni zkušenými *fusionisty* jsme napřed jen pozorovali, abychom postupně přebírali jejich role a nakonec vše dělali sami, zatímco oni se dívali, radili a pomáhali. Potřebovali jsme si vyzkoušet, zda bychom takovou kontaktní práci chtěli ve sboru a v komunitním centru rozvíjet dlouhodobě. Členové sboru pomáhali s pohoštěním a někteří s námi vstoupili do aktivní spolupráce. Postupně se upevnil i náš tým. Tyto a další zkušenosti nakonec vedly k tomu, že jsme se jako sbor rozhodli pokračovat. Od ledna běží českotěšínský Fusion s počtem asi 35 účastníků a několika hudebními a sportovními workshopy.

NOEMI PÍPALOVÁ

Aktualita
Fusion Lite v Českém Těšíně 2

Úvodník
Počúvaj a odpovedaj 4

Úvahy k tématu
Biblický pohled na bohoslužbu 5
Vykupujte čas 5
Paradoxy a tajemství bohoslužby 6
Bohoslužba – víc než show, muzeum nebo kino 8
Aby mi slúžili 10

Poezie
Zjevení 11

Kresťania v zahraničí
Biblické vyučovanie Karénov v Thajsku 12

Úvaha k tématu
Bohoslužba pro jednu ovci 14

Příběh ze života
Připraven dávat 15

Biblický výklad
K povaze a výkladu Ježíšových podobenství 16
Podobenství o pokladu v poli a vzácné perle 18

Glosy
Ja s ním a on so mnou 20
Pre jedného diváka 20

Recenze
Princip pokladu 21

Křesťanský život
„Šťastně rozvedený/á“ – a co dál? 22

Glosa ku knihe
U Boha nie je žiadne „keby“ 24

Očima ženy
Rozhovor o bohoslužbě 26

Reflexe společenského problému
Od úcty k Bohu k sebehodnotě 27

Křesťanský život
Ctnosti (13. díl): Prostota 28

Biblický výklad
Zjevení (5. díl) 30

Reflexe knihy
Zapomenutý a objevený bratr Paleček 32

Recenzia
O hudbe v cirkvi 33
A přece Otec nebeský o ně stará se 34

Predstavujeme
Kresťanský sbor Karviná 35

Poézia
Za zhromaždenia poďakovať chceme 36

Téma příštího čísla:

KDE JSOU PASTÝŘI?

Články k tématu příštího čísla, jakož i další příspěvky zasílejte do konce dubna/apríla 2017 na adresu odpovědného redaktora. Děkujeme. Redakce.

Počúvaj a odpovedaj

Dialóg je kľúčovým predpokladom porozumenia. Pomáha dosiahnuť súlad a udržiavať spoločenstvo. Nutný je v rodine – medzi manželmi, medzi rodičmi a deťmi. Potrebný je na pracovisku medzi spolupracovníkmi; skrachovaný stavebný projekt babylonskej veže je ukážkou toho, kam to smeruje, keď chýba porozumenie. Dialóg je nutný v obchodnom styku, keď sa stretáva ponuka s dopytom a dohaduje „niečo za niečo“. Dialóg sa považuje za cestu k mieru medzi národmi a kultúrami; niežeby to bola jednoduchá cesta, ale bez neho nie je šanca na mierové spolužitie.

Dialóg má svoje miesto i vo vzťahu Boha a ľudí. Má miesto v bohoslužbe. Vlastne, bohoslužba je dialóg.

Boh nemlčí a neskrýva sa. Nenechal ľudí bez svedectva o sebe – ináč by sme ho nikdy neboli našli. Nebesá hovoria o jeho sláve, zračí sa v nich jeho majestát, genialita a kreativita. Táto zvesť má široký dosah; na celej zemi ľudia môžu vyrozumieť, že „Niečo“ alebo „Niekto“ je nad nami. Ale kto to je, a aký je, a aké má s nami zámery? To nám nenapovie pohľad do ďalekohľadu alebo mikroskopu. Povie nám to Biblia. Boh si dal tú námahu, aby nám zanechal zrozumiteľné svedectvo o sebe v ľudskej reči.

Tá najdôležitejšia správa je o tom, že Boh sám prišiel na svet ako človek. Slovo sa stalo telom. Prišiel s pozvaním, prišiel s ponukou spásy a večného života pre všetkých, čo mu uveria. Priniesol pokoj tým, čo sa podvolia a zložia zbrane, aby sa z Božích nepriateľov stali Božie deti.

Ak si počul ten hlas, ak si počul to volanie a odpovedal, začal sa vzťah. Začal sa dialóg. Boh hovorí a ty odpovedáš. Hovorí o svojej sláve a ty odpovedáš chválou a slovami obdivu. Hovorí o svojej láske a ty – čo i neumelo – tiež vyznávaš lásku. Hovorí o hriechu a ty odpovedáš vyznaním a pokáním, volaním o odpustenie. Hovorí, že je pripravený postarať sa o teba, a ty mu s dôverou predložíš prosby o každodenný chlieb aj iné potreby. Niekedy sú to slová, niekedy je ticho ... a predsa vieš, že si s ním, že je blízko.

Vedie ťa do spoločenstva. Nie je dobré, aby bol človek sám. Je skvelé, keď poznáš v ľuďoch svojich bratov a sestry a spájaš svoj hlas s nimi. Tam – v zhromaždení alebo na bohoslužbe – prebieha naozaj bohatý dialóg. Znie tam Božie slovo. Staré a predsa aktuálne, predsa živé. Prebúdza v srdci vieru a z nej vyrastá uctievanie. Na jeho slovo odpovedáme modlitbou, piesňou, chválou. Keď v nás prebýva Kristovo slovo, navzájom sa učíme a napomíname a vďačne spievame vo svojich srdciach Bohu. Už to nie je len dialóg s Bohom, ale viacrozmerný. Ako serafi v chráme jeden druhému voláme: Svätý, svätý, svätý je Hospodin zástupov, celá zem je plná jeho slávy.

Ale tu sa rozhovor nekončí. Kresťania sú „soľ a svetlo“ – treba ich tam vonku, vo svete. Aj tu sa treba učiť dialógu: vnímať volanie ľudských duší a zrozumiteľným spôsobom im priniesť Božie slovo, ponuku, pozvanie. Boh hovorí, tak nech jeho slovo zaznie tam, kde ho zatiaľ počuť málo, aby čím viacerí mali šancu odpovedať.

Milí čitatelia, aj na stránkach Živého slova si prajeme pokračovať v dialógu. Počúvajte – Božie slovo aj svedectvá a skúsenosti ľudí. A keď odpoviete, radi si vypočujeme aj vaše slová a dáme im priestor pre vzájomné budovanie.

PETER KOZÁR

tiráž

ŽIVÉ SLOVO

Vydávají
Křesťanské sbory, Šámalova 3915/15a
615 00 Brno–Židenice, www.ziveslovo.cz

Odpovědný redaktor, správa inzerce a adresa české redakce
Jaromír Andrýsek, Okrajová 3,
737 01 Český Těšín
tel.: +420 776 737 282
e-mail: ja.andrysek@gmail.com

Adresa slovenskej redakcie
Peter Kozár, Okružná 3190,
900 01 Modra
tel.: +421 908 390 753
e-mail: pkozar@berea.sk

Redakční rada
Jaromír Andrýsek, Jana Čížová, Petra Eliášová, Peter Kozár, Michal Mrozek, Tomáš Pala, Ondřej Šimik, Jan Vopalecký, Ľubomír Vyhnánek, Irena Zemanová

Grafická úprava a tisk
Gedeon Koukol, Ostravská 130,
735 62 Český Těšín - Mosty

Jazyková korektura
Ivo Štěrba st.

Administrace a expedice pro ČR
Daniel a Daniela Mrozkovi
tel: +420 737 255 932 a 732 657 842
e-mail: mrozek.dany@gmail.com
mrozkova.daniela@seznam.cz
Robert a Simona Brožkovi
tel: +420 605 870 575
Křesťanský sbor Český Těšín
Slezská 874, 737 01 Český Těšín

Administrácia a expedícia pre SR
Bohuslav Javor, Kresťanské centrum Berea,
Okružná 3190, 900 01 Modra
tel.: +421 905 249 379
e-mail: javor@berea.sk
IBAN SK55 1100 0000 0026 2901 0205

Platby a dobrovolné příspěvky
Křesťanské sbory, Šámalova 3915/15a
615 00 Brno-Židenice
Fio banka, pobočka Český Těšín
Číslo účtu: 2300709184 / 2010

Předplatné v České republice
ČR: na celý rok 220 Kč + poštovné 96 Kč
Zahraničí: + poštovné jedné zásilky 76 Kč

Predplatné na Slovensku
na celý rok 7,8 € + poštovné 3,2 €
jednotlivé čísla 1,95 € + poštovné 0,8 €
Predplatné na další období končí jen písemným či telefonickým odhlášením v administraci.
Časopis vychází čtyřikrát do roka.
Registrační číslo MK ČR 6480
ISSN 1210–6526

Fota na obálce:
JUDr. Michaela Kalová

Biblický pohled na bohoslužbu

Bible nahlíží na bohoslužbu ze dvou perspektiv. Vidí ji jako společné shromáždění Božího lidu před Bohem, ale také jako životní styl, jako každodenní život křesťana. Tyto dva přístupy se vzájemně nevylučují, nýbrž doplňují.

Shromáždění Božího lidu před Bohem

Pokud tedy jde o společnou bohoslužbu ve shromáždění Hospodinových vyznavačů, představuje v době Staré smlouvy její centrum *stánek úmluvy* a později *chrám*. Každý den byly na oltář přinášeny ranní a večerní *oběti* (4Mo 28-29), doprovázené *zpěvem žalmů* a *kněžským požehnáním* (4Mo 6,23-27). Zvláštní důležitost měly bohoslužby během velkých svátků, slavnosti paschy a stánků, den smíření (3Mo 16). Základní myšlenkou pro přinášení obětí bylo **smíření a obnovení vztahu s Bohem**. Ze žalmů odezíráme, že se shromáždění na slavení bohoslužeb podílelo. Během babylonského zajetí se vytvořila *bohoslužba v synagoze*, která spočívala ve *čtení z tóry a proroků*, z jejich *překladů a výkladů, z vyznání, modliteb a požehnání*. Oběti nebyly přinášeny a tím se synagogální bohoslužba stala ve své době něčím výjimečným.

V době Nové smlouvy si čteme o každodenním shromažďování rané církve za účelem *naslouchání učení apoštolů, ke vzájemnému společenství, lámání chleba a modlitbám*. Toto společenství provázely zázraky a sdružování majetku (Sk 2,42-47). V novozákonních listech si čteme o každonedělním shromažďování. Jeho součástí bylo společné *lámání chleba, čtení Písma, zvěstování, písně a modlitby*, jakož i *čtení listů apoštolů* (1K 11; 14; 1Tes 5,27).

Životní styl křesťana

Bohoslužba jako život s Bohem je často tématem i ve Staré smlouvě. Pravá bohoslužba nespočívá v obětním kultu, nýbrž v poslušnosti, milosrdenství, lásce a pokoře (1S 15,22; Iz 1,10-17; Jer 7,21-28; Oz 6,6; Am 5,21; Mich 6,6-8; Ž 51,18n). To vše Pavel zohledňuje, když píše v Listu Římanům (12,1) o rozumné (přiměřené) bohoslužbě v každodenním životě věřících (srov. Jk 1,27).[1]

[1] Gottesdienst v *Evangelisches Lexikon für Theologie und Gemeinde*, Wuppertal: R.Brockhaus, 1998. s. 804.

JAROMÍR ANDRÝSEK

Vykupujte čas

Taká sprofanovaná veta medzi kresťanmi, ktorá nás necháva ľahostajnými. Vieme, čo máme robiť, a nerobíme. Stále sa príliš zamestnávame vecami zemskými a tak málo času venujeme veciam nebeským. Tieto Vianoce som dostala od mojej vnučky malú knižku – ***Slová nádeje*** inšpirované zbierkou múdrych a osožných myšlienok svetových velikánov, ktorí vo vlastnom živote prekonali problémy. Moja vnučka úmyselne vložila záložku v knihe pri tejto myšlienke: ***Dnes je prvý deň zvyšku tvojho života.*** (Dale Carnegie)

Uvedomila som si, ako je táto myšlienka pre mňa, ale vlastne pre každého človeka, aktuálna. Aj v Biblii máme napísané: ***Choďte v múdrosti pred tými, ktorí sú vonku, vykupujúc čas.*** (Kol 4,5) ***Končíme svoje roky ako reč... počet našich rokov je sedemdesiat a kto je silnejšieho prirodzenia osemdesiat, a na čo sme najviac hrdí, je únavná práca a márnosť, lebo to všetko rýchlo pominie a my ta zaletíme.*** (parafráza Ž 90,9.10)

Keď niečo pokazíme alebo niečo nevhodné povieme, môžeme to napraviť alebo sa ospravedlniť. Ale čas, ktorý správne nevyužijeme, sa nedá vrátiť. Preto sú tak vážne slová, aby sme vykupovali čas a spolu so žalmistom prosme nášho Boha, aby nás naučil počítať naše dni, aby sme uviedli múdrosť do srdca, aby sme rozumeli ceste Jeho rozkazov.

Na túto cestu máme návod (Jk 3,17): ***Múdrosť zhora je ponajprv čistotná, potom pokojná, prívetivá, povoľná, plná milosrdenstva a dobrého ovocia, nepochybujúca a nepokrytecká.*** Nech nám Pán pomáha, aby sme v týchto dimenziách vykupovali čas.

EVA OSTROLUCKÁ

Paradoxy a tajemství bohoslužby

Tajemství provázené napětím

Bohoslužba patří k tajemstvím Božího království a je provázena stejným napětím, jaké pozorujeme u Božího panování v tomto světě – Bůh v něm sice vládne suverénně, ale stále víc se rozmáhá zlo. S podobným paradoxem se setkáme i v případě spásy – člověk je k záchraně vyvolen Bohem, ale mezi smrtí a životem volí sám. Navíc platí princip: „aby život získal, musí ho napřed ztratit". Paradoxní je také to, že si Bůh přeje záchranu všech, ovšem těsnou branou vcházejí jen někteří. Je přirozené, že hledáme cestu, jak se s tímto napětím vypořádat. Z nabízených řešení někdy sáhneme po těch „jednoduchých a jasných", jenže pak zjistíme, že jsou vlastně zkratkovitá. Když někdo příliš zdůrazňuje jistotu spásy a zapomíná ji konat s bázní a třesením, může mít problém například s duchovní pýchou. Když se z výše popsaného napětí spojeného s tajemstvím Božího království snažíme vymanit i bohoslužbu, můžeme se dostat na scestí.[1]

Slovo a symbol v bohoslužbě

Je to zřejmé zvlášť tehdy, když se z bohoslužby vytratí prvky, které k církvi apoštolů jasně patřily. V této souvislosti zmiňuje Alfred Kuen dva z prvků, jež jdou v Novém zákoně ruku v ruce spolu. Jedná se o provázanost slova a symbolu.[2] Jako příklad slouží popis bohoslužby v Antiochii, kde zaznělo slovo Ducha svatého (Sk 13,1-3): „oddělte mi Barnabáše a Saula," a proroci s učiteli vyslali symbolickým úkonem vložení rukou misionáře k dílu. Provázanost slova a symbolického jednání nacházíme také v Pavlově doporučení k průběhu bohoslužby v Prvním listu Timoteovi (2,8): „chci tedy, aby se muži všude ve shromáždění modlili, pozvedajíce ruce v čistotě..." Slovo modlitby provázel symbol zvednutých rukou. Stejně tak měla být bohoslužba všedního života křesťanek provázena jejich prostým a střízlivým „oblečením" (2,9) a „dobrými skutky" (2,10). Postupem doby se tato provázanost vytrácela, až středověké církvi zůstával často jen symbol, zatímco reformační a probuzenecká církev stavěla vše především na slovu. Slovo a symbol však mají bohoslužbu, ať už tu „společnou" či „soukromou", provázet ruku v ruce.

Spojení Boží a lidské iniciativy

Vedle vyváženosti slov a symbolů v bohoslužbě působí paradoxně také vzájemné působení Boží a lidské iniciativy.[3] Bůh se svému lidu zjevuje a stává se jak objektem uctívání, tak i obsahem bohoslužby. Když člověka oslovuje, očekává od něj reakci, která bude pozitivní a dobrovolná. Například při přechodu Izraele Rákosovým mořem projevil Bůh Izraeli své milosrdenství a přízeň. Mojžíš v reakci na to zpíval spolu s lidem spontánně Hospodinu píseň vděčnosti (Ex 15). Izraelité si událost vysvobození každoročně připomínali a slavili ji jako Hospodinovu slavnost formou bohoslužebného shromáždění prvního a posledního dne v týdnu (Ex 12,16). Byla to adekvátní lidská reakce na Boží akci vysvobození. Tento princip se odráží i v Nové smlouvě (Fp 2,13): Bůh v nás působí, že chceme a činíme, co se jemu líbí. Proto se církev scházela první den v týdnu k lámání chleba (Sk 20,7; 1K 16,2). Zachráněný člověk tak reagoval na Ježíšovo vítězství nad smrtí. Lidská reakce na Boží akci je bohoslužbě vlastní. Pozorujeme to v korintském sboru. Bůh tam promlouval skrze čtené slovo Písma i skrze aktuální prorockou řeč. Když se ale ve shromáždění dostalo zjevení jinému, měl první umlknout (1K 14,30). Boží a lidská řeč se vzájemně proplétaly, protože bohoslužba je dialogem. Bůh dává lidské víře křídla, víra se projeví prorockou řečí či modlitbou a ta se vrací zpět ke svému zdroji, totiž k Bohu.

Zcela Bohu a zcela lidem

Bohoslužba tedy není jen sledem liturgických úkonů v lidské režii. Ti, kdo bohoslužbu utvářejí, vystupují postupně jako mluvčí Boha i lidí. Bohoslužba je totiž paradoxně určena zcela Bohu a zároveň zcela lidem. Prostřednictvím Ducha svatého je lidem dáván projev Ducha ke společnému prospěchu (1K 12,7), ovšem Duch dává, jak sám chce (v. 11). Tak tomu bylo i v antiochejské církvi (Sk 13,1-2), když proroci a učitelé konali bohoslužbu (Λειτουργούντων) Pánu (τῷ κυρίῳ). Duch svatý mluvil, zatím co oni uctívali Boha. V bohoslužbách popsaných v knize Zjevení je celá pozornost upřena k Božímu trůnu. Úcta, sláva a vděčnost je přinášena Všemohoucímu a Beránkovi. Pokyny ke konání bohoslužby, které apoštol Pavel udílí v Korintu, mají společné heslo (1K 14,26): „vše ať slouží společnému budování." Zvláštní projevy Ducha jsou udíleny ke společnému prospěchu lidí (1K 12,7).

Čím více je to o Bohu, tím více je budován člověk

Přitom platí další paradox: čím víc se bohoslužba točí kolem Boha, tím víc je budován člověk.[4] Na jedné straně je Bůh stvořitelem a vládcem vesmíru, transcendentní bytostí, která nás daleko přesahuje. Na straně druhé se stal člověkem a imanentní součástí tohoto světa. Některá hnutí zdůrazňují Boží majestát a jeho suverénní povahu.[5] To se pak odráží v charakteru bohoslužby, která je především uctíváním. Jiná hnutí vidí Boha především jako milujícího a odpouštějícího navzdory našim hříchům (Ř 5,6-8; Ef 2,4-5). Důraz na přátelství s Bohem může vést k sentimentalismu a k představě „sladkého" Ježíše.[6] Oba důrazy se dají odezírat z textů písní, které se při bohoslužbách zpívají, vykazují tu či onu tendenci.[7]

Vzdálený a přesto blízký

K paradoxům bohoslužby patří i to, že nás Bůh daleko přesahuje (transcendence) a zároveň se v bohoslužbě stává

[1] KUEN, A. *Den Gottesdienst erneuern*. Wuppertal: R. Brockhaus. 1998. s. 5.

[2] Tamtéž.

[3] Tamtéž, s. 6.

[4] Tamtéž, s. 10.

[5] Např. ortodoxní, katolické a anglikánské církve.

[6] Např. pietistické, metodistické a probuzenecké církve.

[7] Tamtéž, s. 15.

člověku blízkým a přítomným (imanence). Obojí ovlivňuje povahu bohoslužby ve smyslu (ne)formálnosti. Má být bohoslužba spíše tradiční či spontánní? Liturgická nebo improvizovaná? Neměnně strukturovaná nebo vždy trochu jiná? Evangelikální církve zdůrazňují spíše imanentní než transcendentní stránku Boha a bohoslužbě vtiskly spíše familiérní povahu. V reakci na mrtvou ortodoxii vytvořili evangelikálové větší prostor všeobecnému kněžství všech věřících, kteří se zapojili do čtení, modliteb, sdílení duchovních zkušeností a zvěstování Slova. To odpovídá veřejné povaze bohoslužby, protože původní význam slova liturgie je veřejná služba. Tu původně vedl liturg (*leiturgos*), osoba zodpovědná za průběh shromáždění, která zvala ostatní k účasti na bohoslužbě.

Mezi poutem tradice a svobodou spontanity

Napětí mezi formální a neformální bohoslužbou souvisí s napětím mezi poutem tradice a svobodou spontanity. Přesto bychom liturgii neměli vnímat jako ospalou, netečnou a lhostejnou letargii, protože liturgie dává i svobodné bohoslužbě potřebný rámec, buduje víru a propůjčuje jí objektivitu společného díla. Díky liturgii, strukturované veřejné formě shromáždění, je bohoslužba víc než jen společné setkání lidí k modlitbě a k povzbuzení duchovního života. Stává se setkáním s živým Bohem, společenstvím s Ježíšem Kristem, který je v bohoslužbě reálně přítomný jako Pán. Ve spojení s vyznáním víry se bohoslužba stává také ochránkyní pravdy před subjektivismem a ochránkyní myšlení před pocity. Ve spojení s církevním rokem připomíná bohoslužba velká témata celých dějin spásy. Ostatně liturgii mají i svobodné církve, i když třeba není zachycena písemně.[8]

Víra je ze slyšení a slyšení z Kristova slova. Římanům 10,17

[8] Tamtéž, s. 18 - 22.

Uctívání Boha, vzájemné vyučování nebo služba světu?

Další paradox bohoslužby je tvořen napětím mezi jejím vertikálním a horizontálním rozměrem. Jinými slovy řeší otázku: Je bohoslužba určena k uctívání Boha, k naslouchání jeho slovu, nebo je zde ke vzájemnému posilování víry, vzájemnému vyučování a napomínání, nebo dokonce jako služba světu? Bohoslužba je zde především pro Boha a pro křesťany, ale měla by zohledňovat všechny dimenze života církve, tedy i tu misijní.[9] Bohoslužba připravuje křesťany na službu smíření – smíření uvnitř církve, ale i smíření mezi Bohem a ztraceným světem. Bohoslužba zmocňuje k misii, jejímž cílem je smíření.[10] Proto Bůh poslal svého Syna, aby tento svět smířil sám se sebou.

[9] Tamtéž, s. 27.
[10] Tamtéž, s. 28.

JAROMÍR ANDRÝSEK

Bohoslužba
– víc než show, muzeum nebo kino

Bohoslužba ve starověku

Setkávání lidu, kterému je společná víra v Hospodina, je staré již několik tisíc let. Když Izraelci vyšli z Egypta, byl jim dán zákoník, který mj. obsahoval pravidla pro společná setkávání s Hospodinem. Během staletí, vlivy kulturními, náboženskými, geografickými se bohoslužba mění, nicméně její podstata zůstává. Pojem „bohoslužba" má kořeny v řeckém slově *leitourgia*, které v sobě obsahuje dva prvky – lid (*laos*) a činění, konání (*ergon*). Volně bychom mohli výraz bohoslužba přeložit jako konání, jednání, činění, které má prospěch pro lidi. Takto bylo slovo liturgia v antice vnímáno. Tehdy se pod tím myslelo např. veřejné zasedání městské rady, na kterou mohl přijít kdokoli z občanů.

Veřejný charakter

Důležitým znakem bohoslužby i dnes je (zpravidla) její otevřenost vůči okolí. Tedy tato otevřenost je alespoň deklarována na mnohých církevních vývěskách, např. „každý je srdečně zván", nebo „vstup volný" apod. To, zda je tomu skutečně tak, musíte posoudit každý ve vlastní církvi, zda lidé, kteří přicházejí „zvenku" se rádi znovu do církve vracejí.

Forma a obsah

Bohoslužba je setkání lidí s Pánem Bohem. On byl (měl být) vždy středem všeho. Již ve velké části Starého zákona však vidíme nebezpečný trend, který se dostal do bohoslužby. A sice to, že forma začala převládat nad obsahem. Lidé velmi přesně dodržovali různé bohoslužebné předpisy, řády, ale ve skutečnosti se nepotkali s tím ústředním – s Hospodinem, resp. nepoznali, o co mu ve skutečnosti jde. Pro ilustraci jeden dost drsný text z proroka Izajáše 1,11-14:

„K čemu je mi množství vašich obětních hodů, praví Hospodin. Přesytil jsem se zápalných obětí beranů i tuku vykrmených dobytčat, nemám zájem o krev býčků, beránků a kozlů. Že se mi chodíte ukazovat! Kdo po vás chce, abyste šlapali má nádvoří? Nepřinášejte už šalebné obětní dary, kouř kadidla je mi ohavností, i novoluní, dny odpočinku a svolaná shromáždění; ničemnost a slavnostní shromáždění, to nemohu vystát. Z duše nenávidím vaše novoluní a slavnosti, jsou mi jen na obtíž, jsem vyčerpán, když je musím snášet."

Co tedy Bůh chce? Odpovědí mohou být slova proroka Izajáše (1,18):

„Učte se činit dobro. Hledejte právo, zakročte proti násilníku, dopomozte k právu sirotkovi, ujímejte se pře vdovy."

Nemíjíme se cílem?

Dnešní bohoslužby (křesťanská shromáždění) v našem evropském kontextu jsou časově, geograficky i kulturně na hony vzdálené bohoslužbě Izraelců ve starozákonní době. Na bohoslužbách nestahujeme zvířata z kůže ani nekropíme kazatelnu krví. Přesto i v dnešní postmoderní době 21. století můžeme i na našich „požehnaných" bohoslužbách minout samotného Boha, resp. to, co je skutečně podstatné. Klíčovou není vnější podoba společné bohoslužby, i když to na druhou stranu odráží něco vnitřního, nýbrž to, jak my, jako jednotlivci, žijeme. Nejen onu hodinu či dvě v neděli. V Micheáši je položena otázka po pravé bohoslužbě a za ní následuje odpověď (6,6-8): *„Jak předstoupím před Hospodina? S čím se mám sklonit před Bohem na výšině? Mohu před něj předstoupit s oběťmi zápalnými, s ročními býčky? Cožpak má Hospodin zalíbení v tisících beranů, v desetitisících potoků oleje? Což smím dát za svou nevěrnost svého prvorozence, v oběť za svůj hřích plod svého lůna? Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem."*

Autentické chození s Bohem

Bůh má zalíbení v lidech, jejichž život je okolí prospěšný, a v těch, kdo chodí s Ním. Výraz chození se používá, když se poznávají dva mladí lidé, kteří se chtějí jednou vzít. Jaký je tento vztah? Ti dva chtějí být (nejlépe pořád) spolu. Hodně si povídají, jeden by pro druhého udělal cokoli. Myslím, že to je dobrá ilustrace pro křesťana, který to s Bohem myslí vážně. Chození není něco formálního, ale je to autentické, člověk ze sebe dává vše, aby se druhému líbil. O to Pánu Bohu jde především. Jde mu o to, abychom jednali správně, podle práva, a zároveň milovali milosrdenství, byli milostiví tam, kde člověk nemůže právu dostát, a pomáhali těm, kteří to potřebují a nemohou se sami o sebe postarat, resp. nám to nikdy nemohou vrátit. Takovými lidmi byli například sirotci a vdovy. Nebudeme-li o to

v našich životech usilovat, pak budou marná naše setkávání, naše chvály, naše kázání, naše vřelé stisky rukou a bratrské pozdravy. Bůh nebude posuzovat jednou naši víru podle toho, na kolika shromážděních jsme byli, kolikrát a jak dlouho jsme se modlili nebo jak jsme zpívali. To vše jsou jen jakési prostředky k tomu, abychom se přibližovali k tomu, co po nás Bůh chce.

Cílem je setkání s Bohem

Žel, někdy nabírají vnější věci a prostředky na významu a stávají se zdrojem planých, dlouhých a v určitých intervalech se opakujících diskuzí, často bez konstruktivního závěru. Bohu ale ve skutečnosti nejde o oběti, olej či berany, o písně a kázání, o naše oblečení či o typ hudby a její hlasitost. Jsou to jen prostředky, které mají sloužit k tomu, aby se lidé, jak věřící, tak nevěřící, mohli setkat s Pánem Bohem. On se dívá na naše pohnutky, na to, co děláme, nejen v neděli na bohoslužbě, ale pořád. Přetvařovat se my lidi (nebo alespoň já) umíme velmi dobře – ovšem jen před sebou navzájem, nikoliv před Hospodinem. V Izajáši jsou dost tvrdé výtky – proč se mi chodíte ukazovat? Proč chodím na bohoslužbu? Protože je to *pecka show*? Protože vlastně už ani nevím, co bych dělal v neděli ráno? Protože co by si jinak ostatní o mně řekli, kdybych tam nebyl? Protože je to zvyk? Chodím se Bohu (nebo ještě hůře lidem) ukazovat? Řeknu po skončení ono tradiční: „bylo to hezké“ či „požehnané“ kázání, ačkoliv si v pondělí už ani nepamatuji, o čem to bylo a vše vlastně zůstane při starém? Sirotek a vdova dále trpí a já více než s Bohem chodím s počítačem, prací, koníčkem nebo i „svou službou“ ve sboru?

Pozvání k restartu bez hole v ruce

My věřící jsme si již tak nějak zvykli na ta „naše“ setkání. Umíme v nich chodit, umíme hrát naše role, ale nově příchozí to neumí. Oni však velmi dobře poznají, jací jsme. Častou kritikou církve, potažmo bohoslužeb, je obecně přetvářka – navenek to vše vypadá super, bohoslužba má řád, snad i kvalitu, ale ti lidé... Možná právě to měl na mysli Bůh, když se už nemohl dívat na všechna ta bohoslužebná shromáždění Izraelitů. Navenek vše vypadalo tak, jak má, ale uvnitř chybělo to podstatné. Snad proto nechal prorok Izajáše zaznamenat ona drsná slova. Nicméně ten text pokračuje dál, Bůh nekončí pesimisticky s holí v ruce. Naopak, podává nám lidem, kteří si tak často zakládáme na vnějších věcech (co by na to řekl ten bratr či ta sestra...), ruku (bez hole) a říká (Iz 1,18): *„Pojďme, projednejme to spolu, i kdybyste mě jakkoli zklamali a vaše bohoslužby byly jakkoli pokřivené, formální, plné prázdných efektů a vaše srdce daleko ode mne, já jsem připraven to s vámi zkusit znovu.“* (parafráze)

Pravá bohoslužba vede k proměně

Bůh nám jasně říká, co od nás chce. Chce, aby se skutečnost, že v Něho věříme, projevovala prakticky, jednak v našem okolí a jednak ve vztahu s Ním. Pokud k tomu vedou naše bohoslužby, pak je to v pořádku, pokud. Jsou-li však spíše tím, co mezi věřícími vytváří překážky, pak jsme možná uvízli: (a) v tradici, což hrozí spíše starší generaci, nebo děláme: (b) show, což hrozí spíše těm mladším, či: (c) chodíme na bohoslužbu jako do „kina“, což hrozí nám všem. Setkání lidí, kteří zachovávají právo, jsou naplněni milosrdenstvím – k sobě navzájem a zejména k nově příchozím – a pokorně chodí se svým Bohem, je tou pravou bohoslužbou. Vzniká při ní jedinečný prostor a příležitost setkat se s živým Hospodinem. On nás proměňuje tak, že na další bohoslužbu se nevrátíme stejní. A tato proměna bude jistě přitažlivá i pro lidi z našeho okolí, kteří Boha ještě neznají. Tito lidé se pak budou do církve rádi vracet, protože to nebude kino, muzeum, ani show, ale společenství lidí, kteří poznali to, o co skutečně Bohu jde.

ONDŘEJ ŠIMIK

... aby mi slúžili

krátke zamyslenie k bohoslužbe najmä v Izraeli

Výraz bohoslužba (***latreía***) sa v slovenských prekladoch podáva rôzne, raz ako „svätoslužba“ (Roháček), druhý raz ako „duchovná alebo rozumná služba Bohu“ (ekumenický a evanjelický preklad), alebo ako „duchovná bohoslužba“ (katolícky preklad). Jeruzalemská biblia uvádza výraz „bohoslužba“ šesťkrát.

Vo všeobecnosti bohoslužba je náboženská ceremónia alebo obrad zameraný na Boha, bohov alebo nadprirodzené sily vôbec, s cieľom preukázať im poctu a získať od nich milosť a priazeň. Je to základný prvok každého náboženského kultu. Je to stretnutie ľudí za týmto účelom. V rámci kresťanských cirkví je to označenie pre eucharistickú bohoslužbu, u katolíkov nazývanú aj „(svätá) omša“, u pravoslávnych „(svätá božská) liturgia“, u evanjelikov všeobecne „služby Božie“ a u evanjelikálov zväčša „zhromaždenie“.

Zo samotného slova „bohoslužba“ nie je celkom jasné, kto slúži a kto je príjemca služby. Myslím, že sa všeobecne predpokladá, že slúži človek nejakému božstvu.

V Izraeli Boh nariaďuje službu Jemu

V čísle 2/2016 časopisu Živé slovo sme sa na str. 8 a 9 dotkli témy služba Bohu, ale táto téma je dosť obsažná, preto sa k nej ešte vrátime. Veď aj Boh ju pokladal za permanentnú náplň života národa vyslobodeného z otrockej driny v Egypte, takpovediac „na plný úväzok“. Tam slúžili faraónovi a neskôr, keď ich Boh predivne oslobodil, dal im príležitosť, aby ***slúžili Jemu.*** Môžeme si všimnúť, že tu nie sú menované iné bežné občianske činnosti ako napr. vzdelávanie, strážení stád dobytka, výcvik vojska na obranu a mnoho iných užitočných a potrebných činností. V tejto súvislosti mi prichádzajú na myseľ slová Pána Ježiša: ***Nehovorte teda ustarostene: Čo budeme jesť? Čo budeme piť? Čo si oblečieme? Hľadajte však najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko sa vám pridá.*** (Mt 6,31.33)

V tomto príspevku budeme skúmať aký bol:

1. dôvod služby Bohu;
2. poriadok služby Bohu;
3. kto ju mal resp. smel vykonávať.

Boh si to tak prial

Keď sa Boh prihovoril z horiaceho kríka, tak okrem konštatovania, že ***videl trápenie svojho ľudu, ktorý je v Egypte, a počul ... ich krik*** (Ex 3,7), povedal Mojžišovi, čo bude náplňou života Izraelitov na púšti (v. 12): ***keď vyvedieš ľud z Egypta, budete*** *slúžiť Bohu* ***na tomto vrchu.*** S nezmenenou Božou požiadavkou išiel Mojžiš až päťkrát k faraónovi (8,1): ***Prepusti môj ľud, aby mi slúžili!***

Za pozornosť stojí, že:

Mojžiš pridáva niečo, čo mu Boh nepovedal, možno chce nakloniť faraóna tým, že to bude len na ***tri dni cesty*** (5,3), čo budú obetovať Hospodinovi, ***aby nedopustil na nás moru alebo meča***. Ale ani tak nepochodil u faraóna.

Božia požiadavka zostáva nezmenená, keď faraón pod tlakom okolností dáva kompromisné návrhy: len muži samotní (10,11), vziať aj deti a dobytok zanechať (10,24).

Pre mňa, človeka žijúceho v postmodernej dobe, keď je všetko zamerané na človeka a uspokojenie jeho potrieb, lepšie povedané túžob, je prekvapujúce, že dôvodom vyslobodenia je len služba Bohu. Keď si to Boh tak praje, je to najlepší spôsob zmysluplného naplnenia života. Na záver Mojžiš konštatuje a skromne priznáva pred faraónom (10,26): A ***my ani nevieme, čím budeme slúžiť Hospodinovi, dokiaľ ta neprídeme.*** Tu sa dostávame k druhému bodu úvahy: Boh postupne zjavuje poriadok služby Jemu. Pri horiacom kríku ani počas vyjednávania s faraónom Mojžiš nedostal pokyny, ako slúžiť Hospodinovi. Až pri a na vrchu Sinaj dostal pokyny, ktoré boli neskôr zapísané, ako ***pravidlá svätoslužby*** (He 9,1).

Poriadok služby Bohu

Pokiaľ nebol vyrobený stánok zhromaždenia a jeho „nábytok“, patriarchovia slúžili Hospodinovi obetami na kamennom oltári, často na mieste, kde k nim prehovoril Boh. Ako napríklad Abrám (1M 12,7): ***Abrámovi sa zjavil Hospodin a povedal mu: Túto krajinu dám tvojmu potomstvu. Potom tam postavil oltár Hospodinovi, ktorý sa mu zjavil.*** Bolo to spontánne a autentické.

Inak pracovali a žili obdobným životom ako ostatní beduíni. Len takto uskutočňovali svoju bohoslužbu. Preto, že bola určená pravému Bohu, nebola to modloslužba ako za riekou[1].

Len okrajovo sa dotkneme ustanovení, ktoré dostal Mojžiš priamo od Boha. Predpokladáme, že celý národ slúžil Bohu tým, že zhromaždili materiály (a nie lacné) na výrobu stánku stretávania (zhromaždenia), truhly zmluvy, oltárov, umývadla, svietnika, stola a ich náradia. Stánok bol miestom, kam prichádzal Boh k svojmu ľudu a oni Mu tam mohli slúžiť. Máme Mojžišovo svedectvo, že tam skutočne prišiel Boh a nemohol tam obstáť ani on (2M 40,35): ***Mojžiš sa nemohol priblížiť k stanu stretávania, lebo nad ním sa vznášal oblak a Hospodinova sláva napĺňala príbytok.***

Prevažná časť ich bohoslužby spočívala v obetovaní na oltári. ***Urobíš mi oltár z hliny a budeš mi na ňom obetovať spaľované obety a obety spoločenstva, svoje ovce a dobytok. Na každé miesto, na ktorom ti budem pripomínať svoje meno, prídem k tebe a požehnám ťa.*** (2M 20,24)

V tretej Mojžišovej knihe nariadil Boh obetný poriadok pre Izrael: mali prinášať dobytok, ovce, kozy alebo holuby, ktoré väčšinou kňaz zabil a obetoval (spálil) na oltári. Veľakrát tam čítame: ***ohňová obeť upokojujúcej vône Hospodinovi***. To neznamená nič menej ako, že sa Boh z takejto obete tešil.

Je pozoruhodné, že tam nie je uvedený poriadok modlitieb, piesní a nejakých telesných úkonov (klaňanie sa, padanie na zem a pod.). Spev v stánku zavádza ako prvý Dávid a neskôr boli vybraní speváci v tzv. Šalamúnovom chráme. Spevníkom Izraela sú Žalmy, kde je ústrednou postavou Hospodin.

Služba kňazov a levitov

Všetka služba Bohu pri stánku bola zverená pokoleniu Lévi (4M 1,50): ***Léviho kmeňu daj na starosť príbytok svedectva, všetko jeho náradie, i všetko, čo k nemu patrí. Budú nosiť príbytok aj všetko jeho náradie; budú sa oň starať a okolo neho táboriť.***

Ďalšia služba bola zameraná na prenášanie a stráženie (4M 3,31): A to, čo im bolo zverené strážiť, ***bola to*** truhla, stôl, svietnik, oltáre a nádoby svätyne, ktorými konali ***svätú*** službu, a záclona a všetka jej služba, ***služba svätyne***.

Už spomenuté obrady vykonávali vyvolení muži z pokolenia Lévi, kde kňazi boli len z rodu Áronovho, so zvláštnym statusom pre Mojžiša. Tá najdôležitejšia bohoslužba – vojsť do svätyne svätých raz za rok – bola možná len najvyššiemu kňazovi. Služba Bohu v Izraelovi mala presné pravidlá a boli pre ňu určení výlučne muži iba z jediného kmeňa Lévi.

Kresťanská bohoslužba

Apoštol Peter napísal o duchovnom chráme – cirkvi Pána Ježiša (1Pe 2,5): ***Aj vy sa dajte zabudovať ako živé kamene do duchovného domu, aby ste sa stali svätým kňazstvom, ktoré bude prinášať duchovné obety, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista.*** Tu je základ tzv. všeobecného kňazstva a bohoslužby (v. 9): ***Vy však ste vyvolený rod, kráľovské kňazstvo***. To, čo vykonávali leviti a kňazi, teraz vykonáva Boží ľud Novej zmluvy, znovuzrodení kresťania.

Ako kresťania neprinášame Bohu obete zvierat, ale obete pier (He 13,15). Keď mu ďakujeme za naše spasenie a vzývame Ho za Jeho lásku, teší sa z toho. Ale predsa nás Biblia poúča, že je niečo, čo si Boh cení viac:

Hľa, poslúchať je lepšie ako obetovať a pozorovať na slovo Hospodinovo ako donášať tuk baranov. (1Sa 15,22) Boh sa díva do hĺbky nášho srdca a spoznáva, či Ho chceme poslúchať vo všetkých oblastiach našich životov. Poslušnosť voči Božiemu slovu Ho ctí.

Činiť spravodlivosť a súd má Hospodin radšej ako obeť. (Pr 21,3) Aké dôležité je spravodlivé správanie v manželstve, rodine, v zamestnaní a v Božom ľude!

Lebo lásku chcem, a nie obete, poznanie Boha viac ako zápaly. (Ho 6,6) Pravá zbožnosť je stav srdca, ktorý sa prejaví v každodennom živote: Potom každú otázku „konzultujeme“ priamo s Bohom.

Myslime teda na to, že naša ***bohoslužba*** je pre Boha cenná len v takej miere, aká je naša poslušnosť, spravodlivosť a Božia bázeň, ktorú nesieme a zvýrazňujeme v našom každodennom živote.

JÁN ČÍŽ

[1] Joz 24,2: *Jozua povedal všetkému ľudu: Takto hovorí Hospodin, Boh Izraela: Vaši otcovia, Terach, otec Abrahámov a Náchorov, kedysi bývali za Veľriekou a slúžili iným bohom.*

Zjevení

Čím více
hledám
Tvoji tvář -
tím víc
svou
bídu vidím,
mne usvědčuje
světlá zář -
za špínu
svou
se stydím!
Jak
moh' bych
tvář Tvou
uvidět -
když hřích
mé oko
kalí?
Vždy
když chci
vzhůru pohledět
se nebe
v temno
kalí!
I kdybys
mračna
protrhl
a tvář
své slávy
zjevil -
já žít
bych více
nemohl -
za hřích můj
bys mne
zabil!
Přec však
bych rád
tu cenu dal -
vždyť
tvář Tvou
vidět musím!
Kéž bych jen
Tebe - BOŽE -
znal
o to
Tě vroucně
prosím!
JÁ
dal ti
mnohem
více již
než dovedl jsi
prosit -
vždyť
SRDCE MÉ
ti zjevil K Ř Í Ž -
v němž
přišel jsem
t ě s p a s i t!

KAREL KOŘÍNEK

Biblické vyučovanie Karénov v Thajsku

Karéni sú horský národ, ktorý žije pozdĺž hranice medzi Mjanmarskom a Thajskom po jej oboch stranách. Sú najväčšou etnickou menšinou v oboch krajinách. Ich dávna tradícia zahŕňa i voľne podané príbehy, ktoré sú pôvodne a presne zaznamenané v knihe Genezis. Ich meno pre Boha je Johwah. Veria, že On je vysoký a svätý Stvoriteľ všetkého, čo jestvuje. V dávnom čase ich predkovia mali knihu od tohto Boha, ale ju stratili. Ich proroci im povedali, že jedného dňa príde Jáfetov potomok, ktorý bude biely a donesie im ju.

História misie

Adoniram Judson (džadson) prišiel do Barmy (terajšieho Mjanmarska) v roku 1813. Rýchlo sa naučil barmčinu a preložil do tejto reči v roku 1817 Evanjelium podľa Matúša, do roku 1823 Nový zákon a do roku 1834 celú Bibliu. Od roku 1827 začal Judson a po ňom jeho spolupracovníci, manželia George a Sarah Boardmanovci a jeho konvertita Ko-Tha-Byu zvestovať evanjelium Karénom v severných i južných džungliach Barmy. Priniesli im Judsonom preložený Nový zákon. Tí v tom videli naplnenie starého proroctva a tisíce z nich sa obrátili ku Kristu a stali sa baptistickými kresťanmi. Obrátení Karéni potom začali hlásať evanjelium nielen svojim súkmeňovcom, ale i príslušníkom ďalších barmských menšín, z ktorých tiež ďalšie tisíce prijali evanjelium. Na sklonku 19. storočia ďalší misionári priniesli evanjelium Karénom v Thajsku.

V súčasnej dobe tvoria okolo 30 % Karénov v Mjanmarsku i Thajsku kresťania, z veľkej väčšiny baptistickí. Keď sa v roku 1962 generál Ne-Vin ako diktátor zmocnil vlády, jeho armáda začala veľmi útočiť na Karénov v Barme. Niektorí z nich povstali na ozbrojený odpor, iní však ušli do utečeneckých táborov v Thajsku. Počet kresťanov medzi Karénmi a inými etnickými menšinami stále rastie. Misionári požehnane pracujú aj medzi ***kmeňmi Mien a Hmong*** a tiež medzi malými skupinami z iných menšín. Severothajská misia pracovala medzi ***kmeňmi Lahu, Lisu a Ruang*** a založila v nich baptistické zbory. Nedávno začala veľmi činná misia ***v kmeni Akah***. V Thajsku Cirkev tiež rastie veľmi medzi menšinami, ale veľmi málo medzi väčšinovým thajským budhistickým obyvateľstvom.

Začiatky práce bratských zborov

Po 30-ročnej práci v Laose, Kambodži a Hongkongu vrátili sme sa s mojou manželkou do Anglicka. Počas tamojšieho pobytu čítali sme o utrpení Karénov v Mjanmarsku. Poznali sme, že nás Pán volá, aby sme sa vrátili. Nazvali sme sa **Misia Chrestos**, aby sme zvýraznili, že sa chceme zdieľať s Kristovou láskou k ľuďom. V januári 2003 sme získali štatút charitatívnej organizácie a vrátili sme sa do Thajska, aby sme pomáhali utečencom a zvlášť podvyživeným deťom.

Biblická škola Chrestos

Z Thajskej baptistickej konvencie nás požiadali, či by sme im vedeli pomôcť s obnovením práce misijnej nemocnice v Mae-Sariang. Ukázalo sa, že je to nemožné, lebo zahraničné nemocničné osadenstvo odišlo a vláda prikázala nemocnicu zavrieť. Pýtali sa nás, čo by mohli urobiť s budovou. Požiadali sme ich o priestory pre biblickú školu v nej. Dali nám jednu časť budovy. Začali sme so 14 študentmi, z ktorých bolo 7 mužov a 7 žien. Pôvodne to mal byť jednoročný kurz, ale čoskoro sme ho rozšírili na 4 roky štúdia. Mali sme vychovávať budúcich vodcov zborov a evanjelistov. Už v druhom roku bola táto časť budovy naplnená, keď v nej bolo 23 študentov. Pán nám predivne pomohol získať pozemok na výstavbu školy. Bohatá pani nám na Boží pokyn darovala svoj dlhodobý desiatok. Ďalší kresťan dostal vo sne pokyn, aby daroval veľkú sumu na náš účet. A ďalší a ďalší nám poslali značné dary na stavby. To nám umožnilo nielen kúpiť pozemok, ale i posta-

Bible school graduates

Orphanage boys

viť jedáleň, internát a kuchyňu a ďalšie budovy. Naším cieľom bolo učiť študentov, čo Boh hovorí v každej knihe Biblie, zväčša skrze starostlivý výklad verša za veršom aj s memorovaním niektorých z nich. Zatiaľ sme však mohli prebrať iba časti z niektorých kníh. Biblické vyučovanie je v pracovných dňoch od 8. do 12. hodiny 8 mesiacov v roku po 4 roky. Zdôrazňujeme, že to, čo Biblia učí, je pravda a to, čo opakuje, je osobitne dôležité.

Naši študenti sú obvykle vo veku od 18 do 25 rokov. Keď sa ich pýtame, čo ich priviedlo práve do našej školy, odpovedajú, že je to preto, lebo „Chrestos sa sústreďuje na štúdium Biblie“. Popoludní máme tiché čítanie, výučbu hrania na rôznych hudobných nástrojoch a nácviky speváckeho zboru, ako aj kurzy angličtiny, karénčiny a thajčiny, počítačové kurzy a príležitostne kurzy poľnohospodárske a zdravotnícke. Potom nasledujú šport aj hry a oddych. Ranné stíšenie je o 6:00 a večerné uctievanie o 18:30 hod. Študenti pochádzajú z viacerých dedín v severnom a západnom Thajsku. Viacerí sú ***z etnickej skupiny Telaku,*** v ktorej žije okolo 6000 Karénov. Táto skupina má i svoje náboženské centrum s najvyšším kňazom. ***Allan Eubank z USA*** priviedol od roku 2008 mnohých z nich ku Kristovi. Jeden z nich, Eh Ni sa rozhodol študovať v škole Chrestos a po ukončení štúdia sa vrátil do centrálnej obce, aby tam viedol novovzniknutý zbor i osadenstvo malej kliniky, ktorú tu zriadil Allan Eubank.

Naši štvorroční študenti strávia v poslednom ročníku štyri mesiace na praxi so skúseným zborovým pracovníkom, ktorý ich vychováva k pastierskej službe. ***Od roku 2008 skončilo školu 120 študentov***. 100 z nich pracuje v plnočasovej službe. Jeden z našich bývalých študentov, Ta Hser Minn je vyškolený na nahrávanie čítania z Biblie i duchovných piesní na CD nosiče. Tieto nahrávky veľmi poslúžia osamelým malým skupinám veriacich. Daboval tiež kresťanské filmy, ktoré slúžia ako nástroje evanjelizácie.

Ďalší z našich absolventov, Krit Htoo je riaditeľom sirotinca a snaží sa vychovávať siroty v láske Ježiša Krista. Majú nedeľné bohoslužby, ranné stíšenia a večerné uctievania a učia sa naspamäť veľa biblických veršov. Mnoho z nich uverilo a bolo pokrstených. V škole chvália ich usilovnosť a výsledky.

Prijali sme aj študentov, čo nesľubovali dobré výsledky. Ako ***John***, ktorý bol členom gangu a bol uväznený. Po prepustení sme ho prijali do našej školy. Prežil úžasnú zmenu. Po obrátení sa stal jemným, pokorným a láskavým. Po ukončení školy pozval ho vodca zboru z jeho dediny, aby bol jeho pomocníkom.

Potom to bol ***Daj Laj Po***, hviezda medzi študentmi na prestížnej strednej škole v meste tak v štúdiu ako aj v športe. Nadrogovaný havaroval bez prilby na motorke, utrpel ťažký úraz hlavy a lekár povedal, že keď prežije, bude iba živoriť, lebo jeho mozog je veľmi poškodený. Prihlásil sa na našu školu, činnosť jeho mozgu sa postupne zlepšovala, veľmi usilovne sa učil a po skončení školy vedie spolu so svojou matkou nedeľnú školu v ich dedine.

Nav Ker bolo slepé dievča, ktoré prišlo do našej školy so svojou tetou, ktorá v nej bola kuchárkou. Dievča bolo zbožné a my sme ju pozvali do štúdia na škole. Mala úžasnú pamäť a prospievala dobre. Vydala sa za spoluštudenta, ktorý sa stal rádiooperátorom na neďalekej vojenskej základni a vysielal z nej i naše kresťanské programy.

Ďakujte Bohu

- za Jeho úžasnú milosť a zaopatrenie pre nás,
- za financie a zdravie,
- za absolventov, čo vychádzajú do služby v zboroch Cirkvi.

Modlite sa

- aby nás Pán Ježiš poslal za ľuďmi podľa svojej voľby,
- aby Boží Duch pôsobil v nás a skrze nás ovocie,
- aby Pán Boh napĺňal naše potreby v zdraví a financiách,
- aby vystrojil a požehnal nového riaditeľa biblickej školy,
- aby študentské evanjelizačné skupiny videli veľa novoobrátených ku Kristovi,
- aby On sprevádzal a zmocňoval absolventov v ich službe.

DR. GEOFF ATKINSON
Z ECHOES JANUÁR 2017
PRELOŽIL JÁN HUDEC

Bohoslužba pro jednu ovci

Ježíš často užíval pro své posluchače příklady v podobenstvích, což bylo vyprávění s poselstvím, kterému mohli lidé rozumět, i když neměli vysokou školu, nebo se neorientovali v náboženské problematice. Jedno z těchto podobenství, které většina čtenářů jistě zná z nedělní školy, je o ztracené ovci. Příběh zapsal evangelista Lukáš v prvních sedmi verších 15. kapitoly. Ježíš hovoří k pravidelným (vzorným) návštěvníkům chrámovým bohoslužeb, farizeům a učitelům Zákona, když se, mírně řečeno, nespokojeně pozastavovali nad tím, že Mesiáš na své „bohoslužby v přírodě“ ve velkém přijímá lidi s tou nejhorší pověstí, celníky a hříšníky.

Podstatou podobenství je zejména jedna hlavní myšlenka, často kontrast, který v tomto podobenství vyniká více než zřetelně. Stádo ovcí se děli ve výrazném nepoměru 99:1. Devadesát devět spravedlivých (mohli bychom říct věřících, křesťanů, kteří už pokání nepotřebují, neboť byli omilostněni) je v bezpečí u pastýře. Je tu ale jeden ztracený, který záchranu zoufale potřebuje. V tomto bodě Ježíš šokuje tvrzením, že správný pastýř (role, jež je určena Kristu či Bohu Otci) by měl nechat (v pustině) drtivou většinu svého stáda a veškerou svou energii věnovat oné jedné ztracené ovci. Jinými slovy měl by riskovat, že se tomu stádu něco stane, např. přijdou vlci a roztrhají je. Přitom je ztracená ovce nejspíš pěkně neposlušná nebo hloupá, že se od stáda vzdalovala. A přece si dá pastýř tu námahu a hledá ji tak dlouho, dokud ji nenajde.

Zajímavá je ještě jedna věc – pastýř onu ovci přinese na ramenou, nepřitáhne ji na provaze nebo řetězu. Z toho lze usuzovat, že ona ovce má problém, je zraněná a nejspíše ani nemůže chodit. O to více v dnešní době zaměřené na ekonomický zisk je zarážející, že pastýř nechává jistý zisk (stádo 99 ovcí) v potencionálním nebezpečí a energii investuje k hledání jedné setiny stáda, svého majetku. Ježíš obrací pozornost posluchačů směrem ven přesto, že to vypadá neekonomicky, možná až zbytečně. Neměl by raději pastýř zabezpečit ještě více zbylé stádo? Ještě lépe se o něj postarat? Ta jedna ovce si svou situaci beztak zavinila sama. I tak zůstalo dost ovcí, které se budou mít možná lépe, když ta neposlušná a snad i hloupá ovce bude pryč. Stejně jejich stádo, společenství, bohoslužbu jen narušovala. Kristus říká ne a obrací naši pozornost právě k té jedné. Stádo nechává bez dozoru, jako by mu v té chvíli bylo jedno, co se s ním stane. Pastýř možná ví, že těch 99 jsou hodné ovce, dobře vychované, s dobrou křesťanskou výchovou a navíc tvoří silný, kompaktní tým, který se dokáže v nebezpečí semknout. Ta jedna ovce je zranitelnější.

Přemýšlím o tomto podobenství v kontextu bohoslužby. Nesoustředíme se v bohoslužbě hlavně na to „hodné“ stádo? Neděláme si bohoslužby jen pro nás křesťany? Vím, že i to je potřeba, ale přece... Nebo má být součástí našeho církevního, sborového života i bohoslužba právě pro ztracené? Sem bychom asi těžko mohli počítat evangelizační setkání, na která „z venku“ stejně nikdo nechodí. Existuje také bohoslužba pro ty, kteří se trhli od stáda, kteří hledají cestu zpět? Jistě je příjemnější, když žádná „potencionálně zlobivá“ ovce nenarušuje naše společenství a my nemusíme osvědčené formy, na které jsme tolik zvyklí, měnit. Co kdybychom si dali tu práci a bohoslužbu, alespoň někdy, nastavili tak, aby se i ona zbloudilá ovce mohla cítit u nás v bezpečí, aby mohla cítit, že je to právě ona, kdo je nesen na ramenou. Nás, církev, to bude jistě stát pohodlí, energii či kreativitu. Jsme schopni dělat kroky ven ve formách našich bohoslužeb i pro menšinu? Nebo dokonce kvůli jedinému ztracenému člověku?

Nebo to snad pro nás nemá cenu, protože on stejně nikdo nepřijde? Nepřijde, to je pravda! Pastýř totiž ovci donesl! A když náhodou přijdou, tak stejně nerozumí nebo se necítí být přijati. Většinou se jim totiž nikdo nevěnuje. Jedním ze způsobů, jak obrazně nést ztracené zpět do stáda, k Pánu Bohu, je i otevřená, srozumitelná bohoslužba pro hosty. Bohoslužba pro ztracené, kteří si připadají proti většině pravidelných návštěvníků církve tak bídně. Nejde o to dělat z bohoslužby show, jde o to dát hledajícím najevo přijetí, podat jim pomocnou ruku – vzít je na ramena – tím, že odstraníme z cesty řadu zbytečných překážek. Takovouto překážkou může být např. nesrozumitelný jazyk kázání, styl písní, bavení se jen se známými, neseznámení hostů s programem bohoslužby aj. Možná se usilovně modlíme, a to je jistě dobře, za nově příchozí, za ztracené, ale praktické kroky, třeba i ve způsobu bohoslužby a mohou to být i zdánlivé maličkosti, neuděláme. Důvod? Protože bychom mohli „rozdělit“ stádo! Pastýř v podobenství se o stádo nebál, vždyť ono si nějak poradí.

Přemýšlení o tom, jak tvořit bohoslužby pro nevěřící, a následná realizace této představy bude stát dost energie. Ukrojí z našeho pohodlí, zvlášť když se neposlušná ovce ve stádu projeví jinak, než jak bychom od ní čekali. Riskneme to? Nebo se spokojíme s tím, že nás je stále ještě dost a že máme požehnaná shromáždění, přestože tam nikdo nový nepřichází, eventuelně nezůstává. Považujeme skutečně za nejdůležitější to, abychom se tu dobře cítili především MY sami? Abychom si drželi to, co NÁM vyhovuje? Neznepokojuje nás zjištění, že nás už není 99?

ONDŘEJ ŠIMIK

Připraven dávat, protože mu bylo hodně odpuštěno

Během homiletického semináře v polském Zakościelu jsem se seznámil s jedním z účastníků kurzu, který mi vyprávěl svůj příběh. Jmenuje se Łukasz Paruch a přestože je mladý, prošel dramatickými událostmi, které ho přivedly k hledání Boha. Díky Bohu prožil vysvobození ze závislosti a strachu, zároveň prožil odpuštění a obnovu vztahů v rodině. Našel si práci a zapojil se do života bratrského sboru v Bytomi. Jeho životní cesta může čtenáře povzbudit, že i život, který se zdá být beznadějně ztracen, může být, díky Božímu slovu, opět obnoven a proměňován.

Seznámení se ženou a s křesťanstvím

V roce 2007 se na jedné z internetových sociálních sítí seznámil se svou budoucí ženou Boženou. Jako křesťanka mu svědčila o Bohu a přivedla ho do křesťanského sboru. Pro Lukáše to byl první kontakt s křesťanskou vírou. Podle jeho slov však u něj pokusy věřících o bližší kontakt vyvolávaly divný pocit. V práci trávil hodně času. Pracoval na směny, takže se na nedělní shromáždění dostával jen velmi zřídka. Stal se sympatizantem sboru, ale kontakty s věřícími nevyhledával.

Cesta k závislosti

V roce 2011 začal Lukáš pracovat ve firmě Kopex PBSz S.A. jako podzemní svářeč. Se spolupracovníky trávil hodně času i po práci, když mu nabízeli alkohol a on se pak domů vracel opilý. Později si začal alkohol kupovat i domů. Když byl doma sám, zatímco byla manželka v práci, konzumoval alkohol. Řekl mi, že si ho schovával ve skříni a pod postelí. Žena se na něj zlobila a společně se svými rodiči Lukášovi vyčítala, že je na alkoholu závislý. On si to však nepřipouštěl.

Tragická nehoda

V roce 2013 zabezpečovala Lukášova firma práci pro důl KWK Myslowice Wesola. Firma tam instalovala vysokonapěťové vedení v šachtě. Jednoho dne se vedoucí Lukáše zeptal, zda by mohl zůstat v práci déle, a on svolil. V důsledku toho se dostal mimo běžný rytmus směn. Zatímco on byl doma, jeho směna pokračovala v práci a měla nehodu. Při instalaci vysokonapěťového vedení se u ústí šachty těžký kabel uvolnil a spadl do hloubky 320 metrů. Tři Lukášovi spolupracovníci zahynuli a jeden byl zraněn. Spadlo na ně 16 tun kabelu.

Łukasz a Božena Paruchovi s dětmi Dorianem (6) a Fabianem (2)

Výčitky svědomí

Když se to Lukáš dověděl, zhrozil se. Uvědomil si, že to byl on, kdo na předchozí směně společně s dalšími kabel upevňoval. Vyčítal si to i přesto, že vyšší hornický úřad dospěl po prozkoumání k závěru, že na nehodě pracovníci montážní firmy vinu nenesou. Na druhou stranu byl Lukáš rád, že není mezi oběťmi, a uvědomil si, že dostal od Boha novou šanci.

Narušené vztahy v rodině

Lukáš však nepřestával pít a užívat drogy. Zhoršily se vztahy v rodině. Zanedbával děti, chodil s kolegy z práce do hospody. Se ženou se hádali. V té době začal opravovat byt a byl v něm často sám. Pocit osamocení ho nakonec v dubnu 2014 přivedl až k pokusům o sebevraždu. Vzal si silné psychotropní látky a zapíjel je alkoholem. Manželka od něj v říjnu roku 2014 odešla ke svým rodičům. Lukáš byl sám v prázdném bytě. Všechny věci mezitím prodal, aby měl peníze na alkohol a drogy. Ve svém nitru se cítil také úplně prázdný a osamocený. Ztratil práci a byl na konci sil.

Hledání a nalezení Boha

V té době se začal modlit a prosit Boha o pomoc. Bylo mu jasné, že si sám nepomůže. Přes špatné vztahy s otcem mu jednoho dne zavolal a prosil ho, aby ho přijal, a on to učinil. V té době také prosil ženu o odpuštění, ale ona s ním nechtěla mluvit. U otce bydlel do března 2015 a pak odjel do střediska Nová naděje v Janowicích na půlroční terapii. Tam prožil Boží oslovení a návrat zpět k nebeskému Otci. Každý den večer plakal a litoval toho, co své rodině způsobil. Modlil se k Bohu. Setkával se s dalšími lidmi, kterých se Bůh dotkl a změnil jejich život. Tehdy se rozhodl, že i on změní svůj život. Před očima měl stále biblický verš, kterým byla vyzdobena jídelna (J 3,16). Uvědomil si, co pro něj Bůh udělal a cítil vděčnost.

Nový začátek v rodině a v práci

V září 2015 se vrátil do bytu, na jehož opravě předtím pracoval. Lukášův šéf mu pomáhal vše vybavit. Přes všechnu snahu blízkých lidí, zůstal Lukáš v bytě sám. Trápili ho duchové minulosti, měl z nich strach. Na Vánoce 2015 se Božena s dětmi vrátila zpět, takže svátky trávili spolu. Lukáš děkoval Bohu, že vypůsobil tu změnu a on se mohl znovu sejít se svou rodinou. Dostal od své ženy novou šanci. Vrátil se do firmy a dostal zpět řidičský průkaz, který mu úřady předtím kvůli alkoholu odebraly.

Služba Bohu

To, co teď Lukáš v životě dělá, odevzdává Bohu a prosí o vedení Duchem. V červnu 2016 se dal Lukáš pokřtít v Kiczycích v křesťanském středisku H_2O. Stal se členem bratrského sboru v Bytomi (Kościół wolnych chrześcijan). Je přesvědčen, že ho Bůh volá do služby. Řekl mi: „Víš, komu bylo hodně odpuštěno, od toho se hodně očekává.“ (Lk 12,47) Proto chce Lukáš Bohu sloužit a být svědectvím o Jeho působení ve svém životě.

Z VYPRÁVĚNÍ ŁUKASZE PARUCHA ZAPSAL JAROMÍR ANDRÝSEK

K povaze a výkladu Ježíšových podobenství

Definice podobenství

Když Ježíš v diskuzi se zákoníkem objasňuje pojem bližní a začne vyprávět příběh o přepadení pocestného, jde o podobenství. Srovnává dva rozdílné postoje. První postoj zaujímali zbožní Židé, druhý postoj reprezentoval běžný Samařan. Jejich srovnáním vysvětluje to třetí: kdo je bližní. Význam hebrejského slovního kmene *m-š-l* je „podobat se, předložit podobenství, přirovnávat jednu věc ke druhé“.[1] Řecké *parabolé* znamená doslova „postavení vedle sebe, předobraz, podobenství“.[2] Hebrejské *mášál*, podobně jako řecké *parabolé*, označuje druh sdělení, který postrádá doslovný význam. Zkrátka sděluje věci jiným způsobem. Podobenství a s nimi i alegorie řadíme k metodám vyučování, které vzdělávají ilustracemi, z nichž posluchač přijímá morální či duchovní pravdu.[3]

Podobenství jako běžná vyučovací metoda

Hodnotu podobenství jako vyučovací metody vystihuje rčení: “pravda oděná do příběhu projde všemi dveřmi”. Většina Ježíšových podobenství není pouhou ilustrací obecných principů, spíše předávají jinak nesdělitelné poselství.[4] Podobenství přibližují vhodnou formou Boží království a vedou lidi, aby viděli věci novým způsobem. Podobenství objasňují, přesvědčují a směrují posluchače k bodu, kdy se musí rozhodnout.[5] V antické tradici byla parabola součástí rétorické tradice a byla chápána jako rozšířené podobenství, ve kterém stály dvě věci vedle sebe, a neznámá byla vysvětlována věcí známou.[6]

Podobenství nebo alegorie?

Rozdíl mezi podobenstvím a alegorií je v přístupu k detailu. Zatímco podobenství se přirovnáním či krátkým popisným příběhem snaží předat konkrétní pravdu nebo dát odpověď na jedinou otázku, představuje alegorie složitější vyprávění, v němž hrají důležitou roli všechny detaily nebo většina z nich. I když není hranice mezi podobenstvím a alegorií jednoznačná, existuje mezi nimi rozdíl v počtu detailů a v ilustrativním charakteru. V rámci alegorie má každá postava symbolický význam. V podobenství o Samařanovi zastávají kněz a levita jeden a tentýž postoj odmítnutí. Posluchač by těmto dvěma postavám neměl přisuzovat alegorický význam. Ve srovnání tvoří jednu stranu, zatímco postoj Samařana druhou a obě pak nepřímo odpovídají na otázku: kdo je můj bližní? Příběh vykládáme jako podobenství. Pokud k němu přistoupíme jako k alegorii, dostane každý detail svůj význam: Jeruzalém představuje ráj, lupiči jsou pokušení, zranění je hřích, Samařan je Ježíš, olej Duch svatý, hospoda je církev apod. Smysl podobenství, totiž odpovědět na otázku: kdo je můj bližní, se pak v záplavě detailů ztrácí, protože alegorizování nebere konce. V tomto konkrétním případě přisuzovali vykladači detailům i čtyři úrovně významů.

Povaha podobenství

a. Realismus

Nápadným rysem podobenství je to, že vykreslují život takový, jaký ve skutečnosti je. Situace, které představují, jsou rutinní: setba, sklizeň, svícení, hledání ztraceného či cestování. Také aktéři jsou běžnými postavami z každodenního života: rolníci, pastevci, obchodníci, ženy v domácnosti nebo otcové a jejich děti. Ježíšova podobenství popisují každodennost života prvního století v Palestině. V realismu Ježíšových podobenství chybí fantazijní prvky jako mluvící zvířata nebo stromy. Téměř vše je v nich konkrétní a skutečné. I jednotlivé druhy půdy v podobenství o rozsévači odpovídají zemědělským podmínkám té doby. Totéž platí o kultuře a zvycích. Postavy, které v Ježíšových podobenstvích vystupují, nám připadají blízké, jako bychom je znali odjakživa. Jen jedna z nich nese konkrétní jméno (Lazar). Jsou to univerzální typy s běžnými vlastnostmi a povahovými rysy, které máme i my a naši známí. Příběhy, vyprávěné prostřednictvím podobenství, mohly skrytě sdělovat duchovní významy, které by se otevřeně říkat nemohly. Realismus každodenního života, který je v podobenstvích popisován, navíc posluchačům pomáhá k velkým duchovním rozhodnutím. Boží milost si ho používá a působí skrze něj.[7]

b. Symbolismus

Původ pojmu *parabolé* také samozřejmě ukazuje na symbolickou rovinu a na techniku druhého významu takto vyprávěných příběhů. O druhé rovině významu svědčí jak náboženský kontext podobenství, tak i Ježíšův záměr posluchače poučit. Formulace „království nebeské je jako“ ukazuje, že konkrétní obraz nebo čin představuje duchovní realitu. Ježíšův vlastní výklad podobenství o rozsévači a o plevelu v pšenici (Mt 13,1-30) jakoby vykladače vedl linií symbolismu či alegorie, ve kterých každý detail představuje něco jiného. Navíc některé obrazy v podobenstvích nesou tradičně symbolický význam: semeno jako Boží slovo, vinice jako Boží lid a vlastník vinice jako Bůh. Když realismus některých podobenství dostává trhlinu, máme tendenci hledat v pozadí nějaký hlubší smysl. To platí v případě velikosti hořčičného zrnka i keře, nebo v případě stejného odměňování za různě dlouhou dobu strávenou v práci. Podobné je to i v případě riskantního prodeje všeho s cílem získat jednu perlu.[8]

c. Motivy lidového vypravěčství

Vedle realismu a symbolismu se podobenství drží pravidel vyprávění lidové slovesnosti. Používají **jednoduchých a stupňujících se konfliktů** (semeno proti přírodním silám, které mu brání v růstu; střety mezi generacemi nebo mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem). **Pravidlo napětí** je přítomné v takových formách jako semeno svěře-

[1] PÍPAL, B. *Hebrejsko-český slovník ke Starému zákonu*. s. 101.
[2] SOUČEK, J. B. *Řecko-český slovník k Novému zákonu*. s. 193.
[3] Podobenství in DOUGLAS, J. D. *Nový biblický slovník*. 1996. s. 783.
[4] Tamtéž.
[5] Tamtéž.
[6] LIGUŠ, J. *Biblická hermeneutika*. s. 124.
[7] Parable in *Dictionary of Biblical imagery*. 1998. s. 623.
[8] Tamtéž, s. 623 - 624.

né půdě a testované různými situacemi. Jde o jednoduchá vyprávění, kde se na scéně v určitém čase objevují jen dvě postavy - **dramatické pravidlo dvou**. **Pravidlo opakování postav** je nápadné v případě tří služebníků, kterým byly svěřeny talenty nebo v případě tří pracovníků na vinici či tří druhů půdy bez úrody. Poslední pravidlo je často kombinováno s **pravidlem závěrečného důrazu**, kde se rozhodující prvek objeví na samém konci vyprávění. Lidoví vypravěči rádi pracovali s **prvkem překvapení**. Podobně i Ježíš, když vyprávěl o pomoci, která přišla neočekávaně od Samařana, nebo když pracovník za hodinu práce dostal stejně jako ten, kdo pracoval celý den. V podobenstvích je často **zpochybněn konvenční pohled na realitu**. Ježíš používá tuto **techniku zvratu**, když ohlašuje Boží království, založené na nových hodnotách, se zvláštním důrazem na Boží milost jako protiváhu lidské zásluhy. Poslední rys lidového vyprávěčství jednoduchých příběhů, které Ježíš sdílel, je jejich **spoléhání na archetypy**, typické pravzory: „ztracený a nalezený", „přepadený a zachráněný", „rozsévající a sklízející", „sourozenecká rivalita". Tyto archetypy jsou často hluboce zasazeny do naší psychiky. Marnotratný syn reprezentuje touhu po osamostatnění a odchod z domova, ale i morální chudobu a nejistotu. Jeho starší bratr reprezentuje archetyp povinnosti, nechuti, vlastní spravedlnosti a neodpuštění.[9]

Hermeneutika výkladu podobenství

Už jsme si řekli, že podobenství klade vedle sebe dvě věci, které srovnává, a ústí do poučení, které z porovnání plyne. Srovnáváním známých věcí mají být osvětleny skutečnosti neznámé a skryté, a to pomocí obrazů z běžného života. Vše obyčejně ústí do hlavní pointy, ke které podobenství směřuje. To je také "to třetí", co má být osvětleno, a co parabolickému vyprávění dává význam.[10] Z hlediska jazykovědy patří některá podobenství k obratům (metafora, metonymie, ironie apod.) a jiná k obrazné řeči (alegorie, paralelismus apod.).[11] Všechna podobenství jsou zasazena do eschatologického rámce, odrážejí blízkost příchodu Božího království. V současné době se pozornost odborníků zaměřuje na vztah podobenství k židovské tradici, k prostředí a posluchačům, kterým Ježíš podobenství vyprávěl.[12]

Biblisté rozlišují dvě lingvistické formy podobenství: (1) **metafory** přenášející význam z konkrétní srozumitelné věci na jinou skrytou duchovní skutečnost, přístupnou víře, a (2) **smíšené alegorie**, jako je tomu v případě podobenství o rozsévači a o plevelu v pšenici. Vedle toho vidí **exemplární paraboly**, vyprávěné jako typ či vzor, povzbuzující k analogickému jednání: „Jdi a jednej také tak!". Dále zmiňují kategorii **podobenství coby přirovnání**: „jako kvas", „jako hořčičné zrno", nebo **podobenství jako pořekadlo** (Lk 4,23): „Lékaři uzdrav sám sebe!"[13] Když je přísloví vytrženo z kontextu, stává se **izolovanou metaforou** a její pochopení je obtížné.[14]

Výklad zohledňující hlavní postavy podobenství

C. L. Blomberg roztřídil podobenství na tříbodová (jednoduchá a komplexní), dvoubodová a jednobodová. Řídí se přitom pravidlem, že "každé podobenství tvoří jeden hlavní bod pro jednu hlavní postavu. Každá z hlavních postav v podobenství pravděpodobně odpovídá prvku, který představuje něco jiného než sebe."[15]

a) Jednoduchá podobenství se třemi body: v mnoha Ježíšových podobenstvích se vyskytují tři hlavní postavy. Často je jedna autoritativní (král, otec, mistr) a dvě podřízené, jež stojí v protikladu. Podřízená postava, jejíž jednání je v očích posluchačů chvályhodné, často podle Ježíšova úsudku není tak spravedlivá jako druhá podřízená postava.

b) Komplexní podobenství se třemi body: některá podobenství, jež mají více než tři hlavní postavy, vykazují nakonec přece jen trojčlennou strukturu. Často je určitá role, ať už kladná či záporná, ilustrována vícerými příklady.

c) Podobenství se dvěma body: v některých podobenstvích se vyskytují jen dvě hlavní postavy či předměty.

d) Podobenství s jedním bodem: mají jen jednu hlavní postavu nebo předmět. Jsou tak krátká a koncentrují se tak silně na jednu hlavní osobu, že vytvářejí vlastní kategorii podobenství, která zdůrazňují jen jednu ústřední pravdu. Tato podobenství se vyskytují ve třech párech podobných ilustrací.

Co zohlednit při hledání poselství podobenství?

Z hlediska teologického poselství rozlišujeme na: **a. podobenství s jednou hlavní myšlenkou** (např. v podobenství o nepoctivém správci jde o to, že šťastná budoucnost záleží na přítomnosti) a **b. podobenství s více významy.** Ta obsahují známé i neznámé věci, zahrnují v sobě metafory (přenesení významu), hyperboly (nadsázky) a podobenství je možné sledovat vícevýznamově.[16]

Každé Ježíšovo podobenství nese prvky, které odkazují na druhou významovou rovinu, ale i prvky, u kterých tomu tak není. Proto hledejme **přenesené významy pouze tam, kde je mohli najít i původní Ježíšovi posluchači.** Prvním úkolem výkladu podobenství je zprostředkovat jeho původní smysl. Podstatnou roli přitom hraje historická situace, tj. konflikt mezi farizeji a zákoníky na straně jedné a Ježíšem Kristem na straně druhé. Podobenství jsou užívána jako zbraň ve sporu, např. v sérii tří podobenství o ztraceném a nalezeném: ovce, mince, syn, odpovídá Pán na reptání farizeů a zákoníků (Lk 15,2) trojí radostí z nalezeného (Lk 15,7.10.23).

Přestože podobenství zachycují scény ze života palestinských Židů prvního století realisticky, jsou v nich stále znovu důležité jednotlivosti líčeny nerealisticky: (1) vyprávění ústí do nečekaného zvratu, což neodpovídá běžné zkušenosti, nebo (2) to, co se normálně očekává, je daleko přesaženo, nebo (3) popisované kontrasty jsou vystupňovány zcela neúměrně. Všechny tyto prvky ukazují na alegorickou významovou rovinu. Pravděpodobnými kandidáty pro alegoricko-metaforický výklad jsou hlavní postavy či obrazy v podobenství. Hlavní body poselství jsou s těmito postavami spojeny. Trojitá struktura většiny Ježíšových podobenství odkazuje až na tři skryté pravdy.[17]

[9] Parable in *Dictionary of Biblical imagery*. 1998. s. 624.
[10] LIGUŠ, J. *Biblická hermeneutika*. s. 125.
[11] Tamtéž, s. 125.
[12] Tamtéž, s. 127.
[13] Tamtéž, s. 127.
[14] Tamtéž, s. 128.
[15] BLOMBERG, C. L. *Interpreting the Parables*. 1990. s. 163.
[16] LIGUŠ, J. *Biblická hermeneutika*, s. 129.
[17] BLOMBERG, Craig. *Interpreting the Parables*, 1990.

JAROMÍR ANDRÝSEK

Podobenství

Matouš 13,44-46

O pokladu v poli a vzácné perle

Nealegorická povaha obou příběhů

Podobenství o pokladu a perle jsou krátkým přirovnáním nabízejícím jen jednu roli, s níž se posluchač může ztotožnit, a to je role nálezce. Nejde o složitý alegorický příběh, kde se vykládají všechny detaily. Symbolický význam zde má jen jedna postava a tou je nálezce. V obou podobenstvích jde o popisný příběh, který se snaží odpovědět na jednu otázku: Mám vsadit vše na to, co jsem objevil? Obě podobenství tak tvoří dvojici, která patří k sobě. Rozdíl mezi nimi spočívá jen v tom, že v prvním případě je nález výsledkem náhody, zatímco v druhém, výsledkem záměrného hledání. Oba příběhy vrcholí rozhodnutím nálezce, který vše prodá, aby Boží království získal.[1]

Souvislost s vyprávěním evangelia

Matouš představuje Ježíše jako přicházejícího krále, jehož království není z tohoto světa. Lidem, kteří ho odmítají, zůstává skryto. To je jeden z paradoxů Božího království - získává jen ten, kdo sází vše na to, co není vidět. V prvním proslovu o Božím království, v **kázání na hoře** (Mt 5-7), volá Ježíš posluchače k nové spravedlnosti, která obětuje víc, než zákoníci a farizeové. V druhém uceleném proslovu, **vysílající řeči** (Mt 10), vyzývá posluchače k bezvýhradnému následování. Posílá je jako ovce mezi vlky, připravené dát za evangelium život. Ve třetím proslovu mluví Pán **o podstatě Božího království** (Mt 13). Používá k tomu podobenství, která odhalují skrytou hodnotu království. Čtvrtá řeč je o moci království, **o životě pod autoritou krále** (Mt 18) a pátá **o budoucích věcech** (Mt 23-25). Podobenství o pokladu a perle mají váhajícího posluchače podpořit v následování, které ho bude stát vše, čím disponuje.[2]

Souvislost s vyprávěním 13. kapitoly

Proč je podstata Božího království představena v podobenstvích? Protože lidé nechtějí slyšet, a tak „hledíce nevidí a slyšíce neslyší ani nechápou“ (Mt 13,13). Mají spásu přímo pod nosem, ale nerozumí, protože ztloustli a zleniveli. Odmítají slyšet (v. 14n), ale každý, kdo slyší, vidí a chápe je prohlášen za blaženého. Ježíš začal příběhem **o rozsévači**. Semena zpočátku padají na neúrodnou půdu. Těch, kdo slovo o království odmítají, je většina. Kdo slyší a chápe, představuje dobrou půdu, která nese úrodu. Následuje příběh **o plevelu mezi pšenicí.** Ukazuje roli nepřítele a naznačuje tu naši. Plevel s pšenicí má totiž spolu růst až do žně, aniž bychom si přisvojili kompetenci rozhodovat o životech druhých. Další podobenství přirovnává království nebeské k malému **zrnku hořčice**, z něhož vyroste strom a stane se bezpečným místem k hnízdění. Myšlenku životaschopnosti

[1] Schlatter, A. (1933), Ellison, H. L. (1984), Carson, D. A. (1995), McArthur, J. (2005), Mrázek J. (2011).

[2] Podobně také Calvín, J. (1555), Bible Kralická (1594), Bengel, J. A. (1742), Spurgeon, Ch. H. (1894).

nebeského království podporuje i následující **podobenství o kvasu**. Hořčice i kvas pracují skrytě, ale nezahálí, nakonec vyrostou, resp. prokvasí všechno. Království nebeské není vidět, ale jednou se prosadí. Podobenství **o pokladu a perle** vypovídají o hodnotě království a o tom, že najít ještě neznamená získat. Kapitola vrcholí pohledem do budoucna, metaforou **o rybářské síti**, která zahrne vše, jenže my pod vodu nevidíme. K pokoře nás vede i poslední podobenství **o nových a starých pokladech**. Učedník Božího království čerpá z obrovského bohatství Písem, objevuje nové poklady aniž by je tušil a je překvapen, jakou mají hodnotu.

Povaha podobenství

Obě podobenství vykreslují reálný život zemědělce a obchodníka. Najít poklad skrytý v poli bylo pravděpodobné. Historie Palestiny je plná pronásledování a útěků, během kterých lidé schovávali cennosti tam, kde právě čelili nebezpečí. Stejně tak bylo pro obchodníka s perlami reálné najít perlu obrovské ceny. Tento **realismus** pomáhá posluchačům učinit velká duchovní rozhodnutí. Stejně tak **symbolika** pokladu a perly představuje skrytou duchovní realitu. Církevní otec Ireneus (2. st.) viděl v nalezeném pokladu Krista, který přišel v lidské podobě a zůstává lidem skrytý. **Postava** nálezce **se opakuje**, je sice v jiné situaci, ale rozhoduje se stejně. Setkáváme se zde i s pravidlem **závěrečného důrazu**: „prodá vše, co má, a koupí...“ V obou případech jde o exemplární metaforu, která má posluchače povzbudit k podobnému jednání.

Poselství jednobodového podobenství

Krátká podobenství obyčejně tvoří jeden hlavní bod pro jednu hlavní postavu. V našem případě je to u obou podobenství postava nálezce, rolníka resp. obchodníka. Jedna postava odpovídá jednomu prvku, který představuje. V našem případě je to posluchač, který se rozhoduje následovat Ježíše. Podobenství o pokladu a o perle zdůrazňují stejnou pravdu: Boží království je tak cenné, že jeho získání je hodné každé oběti! Ta je doplněna důležitým poznáním: najít ještě neznamená získat!

Význam pro tehdejšího posluchače

Setba Božího království padala tehdy na různou půdu. Neúspěch Ježíšovy následovníky frustroval. Mistr se jim snažil ukázat, že nemají dávat na první dojem. Boží království se nakonec prosadí. Z nepatrného semínka vyroste strom ke hnízdění a malé množství kvasu prokvasí vše. Váhající posluchače Ježíš povzbuzuje. Boží království zůstává sice skryto v poli, ale ten, kdo zná jeho hodnotu, neváhá investovat do koupě pole. Vypadá sice jako blázen, protože pole je především dřina a není důvod do něj investovat vše, co člověk má, ale bláznivý nákup se vyplatí. Proč?

1. Boží království má obrovskou cenu i přesto, že zůstává skryto v poli. Nic na své hodnotě neztrácí. Přestože pole nevypadá atraktivně a nikoho nepřesvědčí, aby do něj investoval všechny své peníze, nálezce ví, co pole skrývá. Ten, kdo našel perlu obrovské ceny, ví, že se vyplatí všechno prodat, aby vzácnou perlu získal.

2. Slyšet neznamená chápat, hledět neznamená vidět, najít neznamená získat. Člověk, který slyší Ježíšova slova, ještě není učedník. Tím se stane až tehdy, když Ježíšova slova pochopí a udělá vše, aby poklad či perlu získal. Ti, kdo Ježíše následovali, opustili domy a rodiny pro jeho jméno. Dostanou stokrát víc a podíl na věčném životě (Mt 19,27-30). Nálezce pokladu a obchodník s perlami poznali hodnotu Božího království a pochopili, že je to jejich životní šance. Tím se dostáváme k třetímu bodu.

3. Nálezce musí prokázat, že pochopil. Kdo zná hodnotu Božího království, ten neváhá investovat. Rolník, který objevil poklad, musel svůj nález skrýt. Pokladem totiž mohl disponovat jen vlastník pole. Nálezce se však nebojí investovat. Podnikl všechny kroky k získání pole. Podobně jako učedníci, kteří vše opustili, aby získali Ježíše, stáli i ostatní posluchači před rozhodnutím. Výsledek závisel na tom, zda pochopili a podnikali kroky k získání Božího království.

Aplikace pro současnost

Lidem, kteří pozorují křesťany, často nedává smysl, proč se chovají, jak se chovají. Proč investujeme svůj čas a peníze do něčeho tak neatraktivního jako je církev a zvěstování Božího království? Lidé, kteří nepoznali hodnotu, která se jim v Kristu nabízí, zůstávají neteční. Kristu se neotvírají a on se v jejich srdcích nenarodil. Ten, kdo Krista poznal, ten se nebojí investic. Nejde o zásluhy nebo o náboženský výkon, ale o rozhodnutí následovat. Vzít Boha vážně a odevzdat mu celý svůj život. Kdo to učiní, na tom to jeho okolí pozná. Učedník se nebojí riskovat pro Boží království, žádná oběť mu není příliš velká. Kdo pochopil, ten investuje! Činí to s radostí, protože radostného dárce Bůh miluje. Ostatní ho považují za blázna, protože svůj byznys plán staví na věcech, které pro většinu vůbec nejsou atraktivní, ale to nerozhoduje. Učedník zná hodnotu pokladu, ví jak cenná je perla, kterou našel. Nelpí na pozemském, protože se mu otevírá to nebeské. Získat Ježíše a s ním nebeské království je ta největší výhra našeho života. Pán Ježíš za tu investici stojí. Pokud ne, pak jsme nejspíš nepoznali jeho hodnotu.

Dovětek k populárnímu výkladu

Nejlepším vykladačem podobenství je jeho kontext. Posluchači je přisouzena role nálezce. Nálezcem není Ježíš, přestože nás jako ztracené ovce našel, ale to je výpověď jiného podobenství (Lk 15,1-7). Pokladem a perlou je Boží království, ne Izrael, ne Církev. V jednobodovém podobenství nemůžeme alegorizovat jednotlivé detaily. To má jen jednu hlavní postavu a jednu ústřední výpověď. Jan Zlatoústý ve 47. homilii poznamenává: **„A jako jsem vám vždy říkal, podobenství nemusí být vysvětlována ve všech částech slovo za slovem, jinak bude následovat spousta absurdit.“** Také jiná místa Nového zákona podporují výklad, že pokladem a vzácnou perlou je Boží království a jeho reprezentant Kristus. V něm jsou všechny poklady moudrosti a poznání (Kol 2,3; Fp 3,8). Pokud by pokladem měl být Izrael a perlou Církev, pak by tím Izrael a Církev získali větší hodnotu, než jaká za ně byla zaplacena. Je otázkou, zda by dispenzační vykladači[3] souhlasili s takovým znehodnocením Kristovy oběti?[4] O ztrátě skutečné pointy podobenství ani nemluvě. Ta plyne z celkového smyslu podobenství, ne z jeho detailů.

[3] J. N. Darby, C. I. Scofield, J. F. Walvoord, W. MacDonald

[4] Carson, D. A. *The Expositor´s Bible Commentary with The New International Version. Matthew 13-28.* Grand Rapids: Zondervan. 1995. s. 328.

JAROMÍR ANDRÝSEK

Ja s ním a on so mnou

Kedysi dávno odznela v našom zbore jedna krátka ale výstižná kázeň na tému záchrana. Jej ústrednou myšlienkou bol verš zo Zjavenia 3,20:

Hľa, stojím pri dverách a klopem. Keby niekto počul môj hlas a otvoril by dvere, vojdem k nemu a budem večerať s ním a on so mnou.

Keď my ľudia niekomu pomôžeme, niekoho alebo niečo zachránime, často to končí tým, že nám druhá strana poďakuje, rozlúčime sa a viac sa už nestretneme. Ale, ako bolo v tejto kázni zdôraznené, nie tak je to so záchranou, ktorú nám daroval Pán Ježiš.

On stojí pri dverách a klope. Keď počujeme Jeho hlas, keď Mu otvoríme svoje srdce, svoj život, môžeme Jeho dar záchrany prijať – môžeme prežiť odpustenie našich hriechov a tešiť sa z istoty večného života. Tým ale Jeho dielo nekončí. On neklope na naše dvere len preto, aby nám niečo odovzdal a zase sa otočil na odchod. On túži s nami zostať a nadviazať vzťah. Verš zo Zjavenia 3,20 hovorí: „vojdem k nemu a budem večerať s ním." Ten slávny Kristus, Spasiteľ, Boží Syn, práve ten chce večerať so mnou. Nie je to úžasná ponuka? Ale to nie je všetko. On netúži len po jednostrannej akcii. On túži po obojsmernom vzťahu. V tomto verši nehovorí iba: „ja budem večerať s ním," ale dodáva, „a on so mnou." A toto je veľmi vzácne a veľmi dôležité poznanie, ktoré som si zo spomínanej kázne odniesla.

Nedeľu čo nedeľu sa na našich bohoslužbách stretávame k sláveniu Pamiatky Pánovej, aby sme si pripomínali dielo záchrany, ktoré On pre nás z lásky vykonal. Rada sa tohto aktu zúčastňujem. Rada prichádzam každú nedeľu do zboru, aby som mala účasť na tejto pripomienke – na lámaní chleba a pití z kalicha. Je mojim potešením, keď môžem „večerať" s Ním. Ale pod váhou slov zo Zjavenia 3,20 si uvedomujem, že tu nejde iba o mňa, o moju túžbu, moju radosť, môj úžitok. Je tu ešte ďalší, rovnako dôležitý dôvod, pre ktorý by som si mala strážiť čistotu srdca a života, aby som mohla mať účasť na Jeho Pamiatke – totiž, že aj On túži večerať so mnou. Nie len ja som rada a teším sa, keď môžem byť s Ním, ale aj On má potešenie z toho, keď môže mať plné spoločenstvo so mnou.

JANA ČÍŽOVÁ

Pre jedného diváka

Bohoslužba je snáď to najtypickejšie, čo sa v cirkvi deje. Keď sa v nedeľu stretneme v zhromaždení, dúfame, že to bude pre každého vrchol týždňa, čas pre stretnutie s Bohom i ľuďmi a dobitie svojich duchovných bateriek.

Dánsky filozof 19. storočia Søren Kierkegaard sa v knihe *Čistota srdca* pokúsil vyjasniť jedno z najčastejších nedorozumení o bohoslužbe ilustráciou divadelného predstavenia. „Keď sa stretneme k uctievaniu Boha, vo všeobecnosti máme takú predstavu, že kazateľ a ďalší, čo vpredu slúžia, sú hercami, Boh je témou predstavenia a my ostatní v zbore sme divákmi... ale to je hrozné nedorozumenie."

Kierkegaard popisuje prístup sústredený na zákazníka, pri ktorom nám viac ide o to, čo prijímame, než o to, čo dávame. Ďalej píše: „Autentická kresťanská bohoslužba je pravý opak. My, zbor, sme účinkujúci. Kazateľ alebo iní tam vpredu sú režisérmi predstavenie a Boh je divákom."

Samozrejme, toto nemôže byť celý obraz bohoslužby. Pán Boh je živý a konajúci, nemožno ho vykázať do roly pasívneho diváka. Je zvrchovaným Pánom nad všetkým, čo sa deje, zaiste vrátane cirkvi. Hovorí skrze svoje slovo a jeho Duch nakláňa ľudské srdcia často nebadaným spôsobom. Ale ako korektív konzumného prístupu môže byť Kierkegaardov postreh veľmi prospešný.

Keď prídete nabudúce do zhromaždenia, skúste sa na to pozerať z tejto perspektívy. Možno budete mať z nedeľnajšieho zhromaždenia bohatší zážitok.

PETER KOZÁR

Princip pokladu

ALCORN, Randy

Malá knížka s velkým obsahem, jež změní (nebo rozvine) váš pohled na dávání, na majetek a vše, co souvisí s penězi a s křesťanským životem. A že toho není málo. Problematika peněz a majetku je spíše ojedinělým tématem kázání a kniha Princip pokladu tuto mezeru zaplňuje. Klíčový princip autor odhaluje již v první kapitole, aby v dalších pěti představil šest klíčů k onomu pokladu. Téma je aktuální zejména pro nás, kteří jsme součástí západní společnosti ohrožené ze všech stran materialismem a orientací na hromadění věcí.

Kniha obrací pozornost ke skutečnému pokladu, na který, i jako křesťané, velmi často zapomínáme. Autor obrací naši pozornost od pozemských statků k těm nebeským, ale není to jen teorie, je velmi praktický. I když kniha obsahuje mnoho biblických veršů a pasáží souvisejících s financemi v Písmu, tak nenabízí složitý biblický výklad. Je spíše srozumitelnou demonstrací Božího pohledu na peníze, které nám svěřil.

Šest klíčů k pokladu se dotýká života člověka, křesťana, v oblasti správcovství a životního zaměření na nebeskou, nikoli pozemskou vlast. Poukazují na to, že život smrtí nekončí. S tím ostatně většina čtenářů počítá, žel v oblasti peněz a dávání se to často neprojevuje tak, jak by mohlo nebo mělo. Autor vyzdvihuje dávání jako klíč k osvobození od materialismu. Český nebo slovenský čtenář si také uvědomí, že zpravidla patří k bohatým lidem na Zemi, ač si to možná dosud většina z nás nepřipouštěla. Pokud si chcete srovnat, jak bohatí jste v porovnání se všemi lidmi planety, navštivte internetovou stránku http://www.globalrichlist.com/ a zadejte tam váš roční hrubý příjem, pak uvidíte, že nejste tak chudí, jak jste si možná mysleli. Jinými slovy Bůh nám v Evropě ve světovém měřítku v oblasti peněz a materiálního zajištění velmi žehná. V posledním klíči odhaluje autor podstatu tohoto požehnání.

Publikace obsahuje i stránku, kde se čtenář může před Bohem zavázat k dávání. Čtenář je tak postaven před výzvu, aby reagoval na téma, jež se jako červená nit line celou knihou. Smyslem (cílem) takovéhoto dávání není být chudým následovníkem Ježíše Krista, ale naopak, získat mnohonásobně více, než by nabídla ta nejziskovější burza na světě. V závěru knihy je kapitola, jež čtenáři umožní ptát se Boha v 31 konkrétních otázkách na oblast dávání, a to v kontextu praktického života. Publikace není jen teoretickým pojednáním o financích z biblického pohledu, ale především vybízí ke změně či úpravě životního stylu v oblasti našeho hospodaření s penězi.

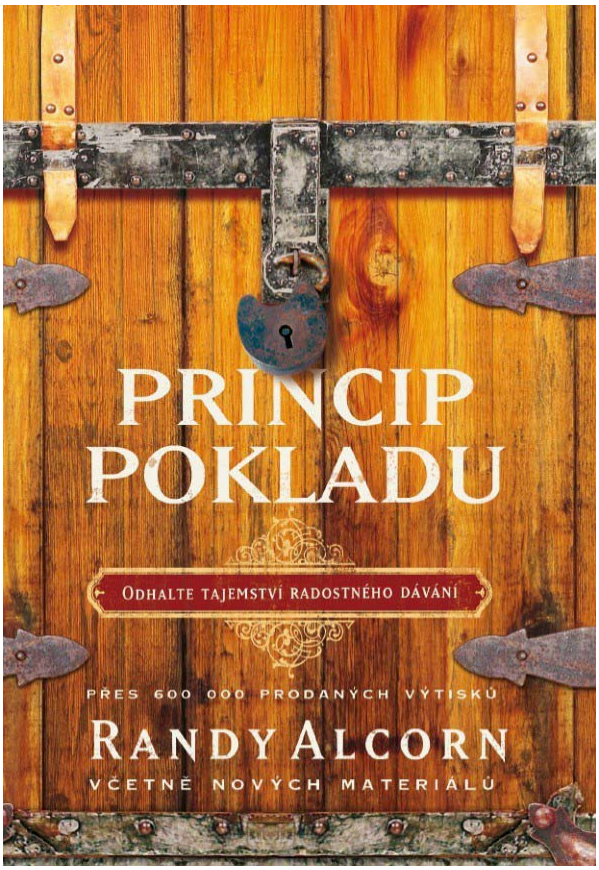

Kniha není jen pro „bohaté“, kteří nevědí, co s penězi, ale pro každého, kdo má nějaký, byť malý, příjem. Vede k tomu, jak rozmnožit to, co jednou neshnije, ale zazáří. Text je protkán mnoha konkrétními příběhy, jež čtenáře povzbuzují k opravdové důvěře Bohu i v oblasti peněz. Zodpovídá, dle mého názoru velmi dobře, také otázku desátků v kontextu dnešní církve.

Budeme-li číst knihu *Princip pokladu* s otevřeným srdcem, skutečně objevíme, co Bůh s penězi, jež nám na krátký čas svěřil, chce udělat, aby z toho měl zisk nejen On sám, jeho království, ale i každý z nás. Aniž bych prozrazoval samotný princip pokladu, nebo některý z klíčů k jeho objevení, mohu říct, že kniha srozumitelně, přímočaře a upřímně vede k revizi materiálních hodnot a financí v našem životě. Směřuje od pozemskosti k nebesům, od hromadění k dávání, od zajetí materialismu ke svobodě „posílat svůj chléb dál“. Pokud se rozhodneme objevit zmíněný „princip pokladu“ i ve svém životě a necháme Pána Boha „více mluvit“ do „našich“ financí, pak se i přes zdánlivou ztrátu staneme v konečném účtování skutečně bohatými.

Na závěr malá ukázka z knihy, ve které jistě sami objevíte něco z onoho principu pokladu, jež se dotýká jak našeho (křesťanského) života zde na Zemi, tak i života ve věčné nebeské vlasti.

„Představte si, že bydlíte ve Francii a na tři měsíce odjedete do Ameriky a přespáváte v hotelech. Je vám řečeno, že si na zpáteční let do Francie nesmíte vzít nic s sebou. Ale můžete vydělávat peníze a posílat je na svůj účet ve Francii. Nacpali byste si v takovém případě hotelový pokoj drahým nábytkem? Jistěže ne. Posílali byste své peníze domů. Utratili byste jen tolik, kolik, by bylo třeba na dočasný pobyt, a své poklady byste poslali napřed, aby na vás čekaly, až dorazíte domů.“ (Alcorn, R., 2013, s. 47)

Bibliografický záznam: ALCORN, Randy. *Princip pokladu*. Kroměříž: Didasko, 2013. 122 s. Formát B6. Doporučená cena: 129 Kč. Zakoupit lze na http://didasko.cz/.

ONDŘEJ ŠIMIK

„Šťastně rozvedený/á" – a co dál?

Jedním z jevů posledních desetiletí mezi křesťany je výrazný nárůst počtu rozvedených manželství. Jde přitom často o mladší manželství, a křesťané si tak zákonitě kladou otázku: Jak budu žít dál? S tím jsou spojeny problémy jak v životě rozvedených, tak i v životě sborů. Starší bratři mají „postaráno o zábavu". Jsou to často oni, kteří „za vše mohou", ať už se zachovají jakkoliv. Jak řešit tento složitý problém? Lidský život je složitý a tudíž neexistuje jednoduchý návod, jak bychom si to často přáli. Všichni zúčastnění musí poctivě hledat před Boží tváří řešení.

Manželství je jako obležená pevnost

„Tak už mám všechny ty trapné záležitosti za sebou a jsem konečně svobodný/á! Šťastně rozvedený/á!" Tak to občas proběhne myslí těch, kdo si prožili martýrium rozvodového řízení. Je to ale pravda? Obávám se, že ne. Rozvod je něco, co hluboce zasáhne celý život obou manželů a případně i dětí. Ulpí na nás něco jako Kainovo znamení. Zůstane obrovská jizva. Člověk, který podlehl satanské lsti, že „když to nepodařené manželství skončí, bude pokoj", velmi brzy vystřízliví a zjistí, že pokoj, po kterém toužil, nemá. Naopak, musí bojovat s celou řadou problémů, s nimiž ani ve snu nepočítal.

Jedno arabské přísloví říká: „Manželství je jako obležená pevnost; kdo je venku, chce dovnitř, kdo je uvnitř, chce ven." Ve světském prostředí už toto přísloví sotva platí, protože dnešní lidé považují instituci manželství za „překonanou" a mnohdy vůbec o sňatek neusilují. Žijí spolu zcela nezávazně (se všemi důsledky). Ale křesťané přece jen vědí, že manželství ustanovil Bůh a protože oba touží po blízkém vztahu, do manželství vstupují. Často bezhlavě a bez přemýšlení, natož aby skutečně hledali Boží vůli. A pak zjišťují, že to byl „omyl" a touží se dostat ven.

Věřící křesťané se rozvádí, a to stále častěji. Zároveň uzavírají nové sňatky, přestože to Bible výslovně „zakazuje". Společný jmenovatel křesťanských rozvodů je „tvrdé srdce" a neochota, někdy i neschopnost, „nést svůj kříž", který si mimochodem, vybrali sami a dobrovolně.

Rozvodem to nekončí

Šťastný rozvod neexistuje. Tím, že jsme se rozvedli, problémy nezmizí, spíš naopak. Rád bych trochu shrnul, s čím musíme počítat, co budeme muset řešit. Možná to lidem, kteří si pohrávají s myšlenkou, že rozvodem jejich trápení skončí a pak už bude jen dobře, pomůže, aby se zastavili a zkusili svůj záměr ještě jednou přehodnotit, než bude pozdě.

Co s dětmi? Problémy, s nimi spojené, neberou konce. V prvé řadě nastanou tahanice. Když je konečně vyřešíte, zanechá to přesto v dětech hluboké stopy. Od doby, kdy se vedou statistiky o rozvedených manželstvích, se potvrdilo tušení, že děti z rozvedených manželství jsou potenciálními kandidáty na rozvod. Dochází u nich k odcizení a vykořenění, přicházejí o skutečný domov, o bezpečí. A důsledek? Znám věřící ženu, která se rozvedla už snad před třiceti lety a od té doby neviděla svého prvorozeného syna. Nemá zájem se s mámou setkat. Je pravděpodobné, že jeden z rozvedených rodičů děti dříve nebo později ztratí, buď úplně, nebo už jejich vztahy s dětmi nikdy nebudou takové, jaké by být mohly.

Problém matek samoživitelek. Není to žádný med, starat se o děti sama. Jak z časového, tak i z finančního hlediska. Totéž platí i pro otce, kteří dostanou děti do péče. A když k tomu přistoupí případné neplacení výživného od druhého z rodičů (třeba jen proto, že na to nemá), situace se může stát kritickou. Může přijít nemoc nebo ztráta zaměstnání. Následují půjčky, dluhové pasti, vyrážení klínu klínem a nakonec přijdou exekuce... Přemýšleli jste o tom, jak po rozvodu, o kterém přemýšlíte, zabezpečíte svou rodinu?

Naděje na další sňatek? Který křesťan si vezme rozvedenou matku se závazkem? S počtem dětí se šance také prudce snižují. Navíc je zde otázka: Co říká Bible o dalším sňatku? Vzít si nevěřícího? Tato naděje je spojena s další neposlušností, svévolí a problémy.

Problém s vlastní sexualitou. Ani to nelze brát na lehkou váhu, zejména u mladších lidí. Jak to jako křesťan zvládnu? Obstojím? Nebo upadnu do dalších a dalších hříchů? Chci být Ježíšovým svědkem? Nebo jsem už rezignoval?

Co se mnou bude, až zestárnu? *„Lépe je dvěma než jednomu"* (Kaz 4,9), napsal starověký král Šalamoun, považovaný za jednoho z nejmoudřejších lidí. Stvoření člověka, jako muže a ženy, Bůh chtěl, aby ti dva byli *„jedno tělo"*, a to po celou dobu jejich pozemského života. Nikdo nám nezaručí, jak dlouho spolu v manželství budeme žít, ale rozvést se znamená zásadně zvýšit riziko, že ve stáří zůstanu sám. Možná zcela sám, se všemi důsledky z toho plynoucími.

Nenechme si uloupit šťastné stáří ve dvou. Teprve ve vyšším věku dokážeme pochopit a ocenit význam slov „Není člověku dobře samotnému" či „dvěma je lépe než jednomu". Vzpomínám na bratra Kořínka, který na konferencích opakovaně vyznával, že teprve teď ve stáří ví, co je to opravdová láska mezi manžely. Tenkrát jsem nad tím pochybovačně kroutil hlavou, dnes vím, jak hluboká je to pravda, když člověk má ve stáří oporu a pomoc v tom, kdo ho má opravdu rád.

Rozvedený/á – a co dál?

Jestliže si křesťané začnou zahrávat s možností se rozvést, dojde často k tomu, že se překročí pomyslný bod zvratu a oni se skutečně rozvedou. Nikdo už je nepřesvědčí, žádné lidské autority, ani jasně zjevená Boží vůle. Všichni jsou postaveni před holý fakt. Musí na něj reagovat, musí se s ním vypořádat.

Musí na něj reagovat také věřící i starší sboru, kteří za něj nesou před Pánem Bohem odpovědnost. Jak si mají počínat? Mají je prostě vyloučit, říci jim, že už do sboru nepatří a ať už sem nechodí? Nebo mají zavřít oči, strčit hlavu do písku a nechat věcem volný průběh? Jsem přesvědčen, že obojí je nesprávné a také nebiblické.

Teď nastává ta nejsložitější a nejbolestivější etapa, hlavně pro starší a pastýře ve sboru. Ti musí oba partnery provázet a dále s nimi pracovat. Trpělivě a s lás-

kou, ale také důsledně a s neustálým připomínáním Boží vůle. Mimo jiné také proto, že v řadě případů budou chtít rozvedení uzavřít nový svazek, což je další obrovský problém.

Rozvodovost je celosvětový problém. U našich sousedů v Německu věnovali bratři z AGB[1] hodně času a energie na to, aby si ujasnili, jak mají v takových případech věřící postupovat, aby jejich život byl v souladu s Boží vůlí. Rádi využíváme jejich zkušeností a chceme výsledek jejich práce prezentovat i v našem časopise. Rád bych proto citoval stanovisko německých bratří k rozvodům a opětovným sňatkům. Následující část je vybrána z jejich dokumentu „Manželství – rozvod – opětný sňatek", který Bratrská rada AGB[2] vydala k tomuto tématu na svém zasedání v Rehe, v březnu 2008. Tyto zásady jsou také uvedeny v knize „Sex, beziehunsweise Ehe..." (Sex, resp. manželství...) od Marka Schällera.[3] Možná, že postoje bratří z Německa, kteří byli nuceni se tímto problémem zabývat dříve než my, mohou být pomocí i pro nás při řešení stejných problémů, které nás naplno zasáhly a před nimiž nemůžeme zavírat oči.

[1] AGB je Pracovní společenství bratrských sborů v rámci Svazu svobodných evangelikálních církví v Německu.

[2] Viz www.agb-online.de Z dokumentu jsou citovány Rozvod a opětný sňatek, vypuštěny jsou čísla odstavců.

[3] Schäller, Markus. 2008. *Sex Beziehungsweise Ehe: Biblische Sexualethik für die Gemeinde.* Hammerbrücke: Jota, S. 199-205.

Rozvod

Jak ve Starém, tak i v Novém zákoně jsou dány Boží pokyny k ochraně manželství. Zákazy rozvodu a opětných sňatků jakož i varování před cizoložstvím a smilstvem (porneia) v nich mají svůj směrodatný smysl. Ježíš Kristus zaostřuje pohled na Bohem daný řád stvoření a odmítá zásadně rozvod a opětný sňatek jako jednání v rozporu s původní Boží vůlí (Mt 5,32; srov. Mk 10,1-12; L 16,18).

Ježíš ovšem také dává prostor podmínkám, za nichž lze uvažovat o rozvodu jinak nerozlučitelného manželství. To platí zvlášť v případě sexuální nevěry (porneia – Mt 5,32; 19,9). Podobně argumentuje apoštol Pavel, když rozvod zásadně zakazuje (1K 7,10-11), připouští jej (ale nedoporučuje!), vychází-li od ne-křesťanského partnera (1K 7,12-16). Také trvalé duševní týrání a tělesné násilí mohou zpochybnit pokračování manželství.

Vzhledem ke skutečnosti, že rozvody a opětné sňatky se v naší společnosti neustále množí a patří k normální zkušenosti mnohých a že stále méně lidí je schopno řešit konflikty ve vztahu a pracovat s odpouštěním a novými začátky na svém vztahu a že se dnes počítá spíše se ztroskotáním než se zdarem manželství, připomínáme, že rozvod manželství znamená vždycky bolestnou nebo dokonce traumatickou zkušenost, ve které vznikají poškození a těžké ztráty, což se týká zvláště dětí z takto ztroskotaného vztahu.

Jsme přesvědčeni, že Boží slovo svědčí o manželství jako o doživotním a nerozlučném svazku, které dovoluje rozvod jen v neodvolatelně ztroskotaných vztazích jako východisko a dovoluje je jen v úzkých výjimečných případech (Mt 5,32; Mt 19,9; 1K 7,15). Rozvod je v tomto smyslu jen poslední cesta, když všechny pokusy zachránit manželství ztroskotaly. Z tohoto důvodu nesmí páry vzdát boj o své manželství a mají již v počátečním stádiu své vztahové krize hledat pomoc. Konečně i rozvod – stejně jako uzavření manželství – by se měl dít v kontextu církve a měl by být vhodným způsobem osloven. Nehledě na rozvod má sbor rozvedené nadále podle možností provázet v pastýřské péči a usilovat o smíření.

Rozvedení mají převzít odpovědnost za ztroskotání svého vztahu. Právě tak mají mít na zřeteli blaho společných dětí a udělat všechno pro to, aby bylo o ně dobře postaráno. Dojde-li mezi rozvedeným k vyznání a odpuštění, jsou ve sboru rovni nerozvedeným. Mohou spolupracovat podle svých darů. Zda se to týká také služby starších, musí církev na základě výroků jako 1Tm 3,2 ovšem přezkoumat. Pokud rozvedení zůstávají ve vzájemném nepokoji, může před církví vyvstat otázka oddělení od sboru.

Opětný sňatek rozvedených

Zatímco opětný sňatek ve Starém zákoně byl konkrétně řízen (5M 24,1-4), je Ježíšem a apoštoly zásadně odmítnut. Po rozvodu se křesťanům doporučuje buď se smířit s partnerem anebo se dalšího manželství zřeknout (Mt 19,9; 1K 7,10n). Opětný sňatek podle slov Pána Ježíše je roven cizoložství (Mt 5,32; 19,9; L 16,18). Touto bezpodmínečností chce Nz chránit manželství jako neporušitelné a svaté Boží zřízení.

Členy sboru, kteří jsou rozvedeni, chceme v pastýřské péči podporovat a dodávat jim odvahu, aby se dalšího manželství zřekli. Jsou vykoupení, kteří jsou připraveni s Boží pomocí jít touto cestou. Potřebují zvláštní podpo-

(pokračování ze strany 23)

ru církve. Toto rozhodnutí zasluhuje velký respekt a je to zřetelné znamení následování Ježíše.

Pokud věřící nejsou schopni této cesty, nemohou se při tom odvolávat na výslovné slovo Ježíše k opětnému sňatku. Opětný sňatek je tedy vždycky spjat s vinou. Zároveň by se taková cesta neměla předem a pro všechny časy vylučovat, aby se zabránilo něčemu ještě horšímu. Odepřený opětný sňatek může lidem, kteří nemají charisma *bezmanželství* (1K 7,7), naložit další břemeno a uvést je do pokušení (1K 7,5.9). Existuje pak nebezpečí dvojí morálky a tajných nemanželských vztahů.

Když se rozvedení věřící přesto rozhodnou pro opětný sňatek, vyvstává otázka, zda jim lze, poté co ztroskotání svého manželství litovali a zakusili odpuštění, upírat nový začátek. „A kde se rozmohl hřích, tam se ještě mnohem více rozhojnila milost“ (Ř 5,20). To je pak obzvlášť na zvážení, jestliže nenesou bezprostřední vinu na rozvodu svého manželství.

Zvláštní situaci představují stále více páry, které se rozvedly před obrácením a po uvěření touží po novém sňatku. I když manželství nekřesťanů je v Božích očích třeba vidět jako plnohodnotné manželství, vyvstává otázka, zda ztroskotání může navždy zabránit novému začátku. Jestliže Bůh odpuštěním jejich hříchů zaručil nový začátek, neplatí to pak také pro opětný sňatek?

Jestliže rozvedení v následných pastýřských rozhovorech zpracovali rozbití manželství, uplynula přiměřená doba a oni se rozhodli pro nový sňatek, pak by měli o tom mluvit se staršími. A pokud by to měl být sňatek ve sboru, pak při tom musí přijít řeč o ztroskotání manželství, o Božím odpuštění a o zvláštní milosti nového začátku. Nezávisle na církevním sňatku by se o tom mělo komunikovat přiměřeným způsobem ve sboru.

Pár v druhém sňatku pak smí a má být přijat plně do společenství církve a nemá být považován a diskriminován jako ve statutu „trvajícího hříchu“.

Je mým obrovským přáním, aby případů ztroskotání manželství a nových sňatků bylo co nejméně, abychom svou slabostí nečinili hanbu svému Pánu a nediskreditovali své křesťanské svědectví.

Přeji moudrost a Boží milost všem starším sborů, kteří musí podobné situace řešit. Myslím, že vím, o čem mluvím. Zažil jsem, co to se sborem udělá, když v něm dojde k rozvodu a nikomu to nepřeji!

TOMÁŠ PALA

U Boha nie je žiadne „keby“,

ani žiadne miesto nie je bezpečnejšie ako iné.

Betsie ten Boom

Možno ste čítali knihu „Útočište“ od Corrie ten Boom. Začiatkom vojny, ešte skôr ako boli sestry ten Boomové odvedené z domova, sa u nich odohrala jedna udalosť, ktorá mi zostala hlboko vrytá v pamäti a v srdci. Neviem, či ju teraz opíšem presne, čítala som to už dávno a viac ako presné fakty mi zostal v pamäti zmysel tohto príbehu.

Corrie spávala v podkrovnej izbe. Raz v noci, to už v meste začalo bombardovanie, zišla dolu do kuchyne. Tuším sa išla napiť, to si už dobre nepamätám a ani to nie je podstatné. Dôležité je to, čo sa odohralo tesne potom. Úlomok jednej zo zhodených bômb pristál priamo v Corrinej posteli. Corrie sa veľmi preľakla: „Keby som tam bola, keby som nešla do kuchyne, keby som pokojne spala, už by bolo po mne.“ Ale jej staršia sestra Betsie to videla trochu inak. Ubezpečila Corrie, že všetko sa stalo tak, ako sa stať malo a niet sa čoho obávať, lebo ***„u Boha nie je žiadne „keby“, ani žiadne miesto nie je bezpečnejšie ako iné.“***

Príbehy Corrie a Betsie ten Boomových ma vždy znova udivujú. Obdivujem ich vieru a silu v takých ťažkých situáciách, aké prežívali. Napriek všetkému dokázali plne dôverovať Bohu. V tomto sú pre mňa veľkým vzorom.

Nie je vždy ľahké ubrániť sa myšlienkam typu: „keby som bola“. Obzvlášť keď sa dejú zlé veci mne alebo mojim najbližším. Keď je srdce plné sĺz a bolesti nad utrpením tých najmilších, vtedy človeka veľmi rýchlo zaplavia otázky, čo by bolo, keby som bola pozornejšia, keby som lepšie odhadla situáciu, keby som zareagovala skôr, keby som urobila veci inak... A práve v takýchto chvíľach si vždy spomeniem na Betsie. Jej slová ma vždy privedú späť do bezpečnej Božej náruče. Smieť sa s dôverou ukryť a odpočinúť pod krídlami Toho, ktorý má všetko na tomto svete pod kontrolou a stará sa o mňa a mojich blízkych s tou najväčšou múdrosťou a láskou, to je nesmierne vzácny dar. Je to obrovská úľava od ťažkého bremena pochybností, smieť si uvedomiť, že ak všetko s dôverou vkladám do Božích rúk, potom naozaj nie je žiadne „keby“, ani žiadne miesto nie je bezpečnejšie ako iné.

Aká predrahá je Tvoja milosť, ó, Bože,
a preto sa synovia človeka utiekajú do tône Tvojich krídel.

Žalm 36,8

Len v Bohu sa upokojí moja duša, lebo od Neho je moja nádej.

Žalm 62,6

JANA ČÍŽOVÁ

OSTENtativní vzpomínky

Krocení ostružinového houští

K podzimnímu úklidu zahrady u nás patří kromě hrabání listí, schovávání jiřin před mrazem, rytí, zazimování studny a dalších prozaických činností i práce veskrze pohádkově hrdinského charakteru – totiž stříhání ostružin. Jejich dlouhé šlahouny se každoročně rozrostou podél železničního náspu, pod kterým bydlíme, a na podzim je třeba nasadit si pořádně tlusté kožené rukavice, ozbrojit se ostrými nůžkami a pokusit se zkrotit ostružinové houští s výhledem na příslib červnového pochutnání.

I malé trny musí pryč

Pustila jsem se tedy do práce, hromada suchých ostnatých větví utěšeně rostla a z původně neprostupného houští zbylo pár živoucích výhonků, kterým bude dáno přezimovat. Zkušeně jsem uhýbala všem pichlavým nástrahám, ale stejně jako každý rok ani letos jsem trnům neunikla. „Au," sykla jsem polohlasně a manžel se z garáže tázal, jestli nebude třeba prince na záchranu Růženky. Lízala jsem si škrábance a cosi bručela. Tohle trní má totiž obzvlášť tenké zakončení tvarované jako malý háček – trn vytáhnete, ale háček mnohdy v ráně zůstane a ne a ne se ho zbavit. Tak nepatrný, sotva okem postřehnutelný, ale když ho nedostanete ven, za pár dní to pocítíte. Rána se zanítí a bolest je ještě větší než ono původní malé bodnutí. A tak pečlivě doma pod lampičkou koukám, jestli jsou trny opravdu pryč, pro jistotu trocha desinfekce a pak už dobrý horký čaj. Ostružinám je pro letošek učiněno zadost, obávám se ale, že s rafinovanými špičkami trnů jsem zdaleka neskončovala.

Opravdu nepotřebujeme plakat?

Ne nadarmo se říká, že naše pozemská cesta je trnitá. Jsou věci, které se nám v životě „dostanou pod kůži", které nám „drásají nervy" či se nám dokonce „zaryjí do srdce". Když malé děti něco bolí, reagují okamžitě – rozpláčou se. Vyplaví pláčem svou bolest z těla ven a přitom zpravidla hledají mámu nebo tátu, u nichž tuší bezpečí a pomoc. Něco bolí dlouho a pláče se kvůli tomu opakovaně, i do náruče je třeba se kvůli tomu vracet. A pak je to jednoho dne pryč. Jak nám léta přibudou, dojde nám, že k dospělosti nepatří brečet kvůli každé maličkosti, že je potřeba problémy řešit konstruktivně a stavět se k nim čelem. A tak slzy deroucí se do očí ze zakouseného trápení zadržíme, ránu rychle konstruktivně přelepíme a děláme nutné kroky, které jsou třeba? Ale co myslíte, opravdu se my dospělí nepotřebujeme někde v bezpečné náruči vyplakat? Dostat ze sebe alespoň částečně strach, nejistotu, únavu, bolest? „Ve svém pokojíku vylévat duši před Hospodinem?"

Slzy vyplavují hořkost

Mám dojem, že když své srdce nevyléváme, pak ona nenápadná špička trnu v naší duši zůstává. S bolestí se sice vyrovnáme, čas mnohé zahojí, ale „něco" tam zůstane. Zanítí se a ošklivě infikuje další části těla. A my se divíme, že to, co mělo dle zaslíbení „milujícím Boha napomáhat k dobrému", se nějak míjí účinkem, nevede k vytrvalosti, větší víře a spoléhání, ale naopak k hořkosti, zklamání a pokřivenému pohledu na sebe sama. Nestávají se z nás lidé, kteří s Boží pomocí všelicos přestáli a „ani smrt, ani nemoci, ani trápení, ... je neodloučilo do lásky Kristovy", ale zahořklí, zoufalí křesťané, kteří mají dojem, že to, v co nadšeně věřili, jaksi nefunguje. Nezahazujme v čase bolesti tu výsadu utíkat do Boží náruče, protože, koneckonců, vždycky je lepší utíkat k Němu než od Něj.

Vydrž, Bůh je dobrý

Umění vyndávat trny i se špičkou – to je myslím důkaz Kristovy uzdravující moci v našich všedních dnech. Některé vězí pěkně hluboko, a dokonce už zarostly a je třeba mnoho času k jejich zhojení. Je třeba vytrvalosti. Když se rozhlédnu po trnovém houští, s nímž se potýkají někteří mí blízcí, nemůžu jim říct ono chlácholivé: „To bude dobré". Jedině, co člověk může říct, aby byl pravdivý k sobě i k nim, je: „Vytrvej. Vydrž. Nevzdávej to. ... Bůh je dobrý."

Nemožné se stane skutečností

Srkám horký čaj, dívám se z okna na ostříhané ostružiny. Ještě několik měsíců budou jejich hlavní ozdobou trny a člověk si jen těžko představí, že by na nich někdy mohlo vyrašit něco jiného. Pak se přehoupne jaro, a všechno, co se zdálo nemožné, se opět stane skutečností. Díky Bohu.

PETRA ELIJÁŠOVÁ

Rozhovor o bohoslužbě

Poslouchat cizí hovory bylo vždycky neslušné. Ale dnes, když v tramvaji i na ulici je normální telefonovat, tak se tomu poslouchání, aspoň částečnému, člověk neubrání.

Tak si představme, že jsme někde v čekárně a vedle si dva spolu povídají.

X: Ty znáš nějaké křesťany?

Y: No jasně, Ty určitě taky.

X: A podle čeho je poznáš?

Y: Většinou v neděli dopoledne nebo i večer nemají čas, mají nějaký program.

X: Program? A jaký? Bez ohledu na počasí?

Y: Počasí na to nemá vliv. Někdo jde do kostela, někdo do církve, někdo do shromáždění, někdo do sboru a tak.

X: Kostel, to je mi jasné: krásná stavba, vysoké stropy, obrazy, sochy, varhany, ticho, většinou chladno, to je v létě příjemné. Církev - to nevím, co je. Ale má to něco společného s tím kostelem. Shromáždění si představuju jako dav lidí někde na náměstí, někdo tam drží řeč, ostatní buď poslouchají, nebo provolávají nějaká hesla. Sbor - to je taky jasné, tam se chodí zpívat. Sbory jsou i dětské, ale to zpívají třeba country? Všichni společně?

Y: Já žasnu, co se od Tebe dozvídám. Mně ty pojmy vyvolávají úplně jiné asociace.

X: Tak počkej, taky znám jedny skoro sousedy, co chodí na bohoslužby, a na severní Moravě jsem slyšel něco jako služby Boží. Ale to už vůbec nevím, co je.

———

Tady přestaneme být posluchači cizích hovorů a můžeme se zamyslet nad tím, jestli naši přátelé a známí vědí, že *někam* chodíme. Chodíme tam *pravidelně*? A kam vlastně *chodíme*?

Asi by to neměl být jediný projev toho, že jsme křesťané. Ale ti, kdo jsou v našem okolí (ve škole, v práci), by měli vědět, že něčemu přikládáme důležitost. A tak jako do jazykového kurzu se nechodí podle toho, jestli „se mi chce nebo nechce“, (možná proto, že se za kurzy platí spoustu peněz) tak ani do..... (tady si každý vložte to, kam chodíte) nemáme chodit, jen když už opravdu na to máme čas a není jiná nabídka.

Pán Ježíš měl *obyčej* - tedy ne ze zvyku, ale cíleně - chodit do synagogy. (Luk 4,16)

Je tam zaslíbena přítomnost Pána Ježíše. (Mt 18,20)

Kde jinde máme možnost si prokazovat lásku a to, že jeden druhého máme za důstojnějšího než sebe? (J 13,35; Fp 2,3). Když doma, přestože jsme zdraví, na internetu, radiu či v televizi sledujeme přenos bohoslužby?

Apoštol Pavel věděl, proč připomíná, abychom nezanedbávali společná shromáždění. (Žid 10,35)

Pán Ježíš vyslovil osobně jen několik příkazů či přání. Jedním z nich je: “...to čiňte na mou památku.“ Jak často plníme sobě či jiným lidem přání mnohem složitější a náročnější! A jak často je „naše“ židle při slavení Památky Pána Ježíše prázdná nebo obsazená pouze našimi kilogramy, zatímco duše je po včerejšku unavená a duch nepřítomen.

Za mlada jsem slyšela v kázání, že v neděli už od rána nebo aspoň cestou do shromáždění máme myslet na to, co bude (námitka - tenkrát se chodilo pěšky nebo jezdilo tramvají, tak to šlo). Teď má řidič co dělat, aby spolehlivě přijel.

Zvlášť bratři se měli soustřeďovat na písně, díky a chvály, na které Bůh čeká.

Někdo pojmu *bohoslužba* rozumí tak, že svou přítomností na ní slouží Bohu. Plní tím přece Jeho přání, projevuje Mu svůj zájem, ochotu věnovat čas a vyslechnout si kázání. A Bůh to bere (měl by brát?!) na vědomí a přidává mu plus.

Jenže, co když je to naopak? Co když na tom setkání chce Bůh sloužit přítomným?

Bratr, který si připravuje službu slovem, tak činí s modlitbou. Prosí Boha o pochopení, co má přítomným v tom kázání říct, vyřídit. Jen Bůh vidí do srdce každého člověka a ví, koho a jakým slovem oslovit. Věříme, že naše setkávání, kterým většinou říkáme *shromáždění*, vede Duch svatý. Pán Ježíš je podle svého zaslíbení přítomen. Sloužícímu bratru dal na srdce myšlenku, určenou konkrétnímu člověku, který by tam měl být, ALE ... nebyl, neudělal si čas. Právě v tu dobu měl něco důležitějšího atd. Známe to, nebo ne?

Když mně a kamarádce Jindře jedna sestra předávala uklízení v místnosti, kladla nám na srdce: „Tady musí být vždycky uklizeno, Pán Ježíš je tu dřív než my a čeká na nás.“

Já po mnoha zkušenostech dodávám: A chce Ti něco říct. Buď tam a buď na příjmu!

IRENA ZEMANOVÁ

Od úcty k Bohu k sebehodnotě

Cestou autem jsem si jednoho rána v rádiu vyslechl, že česká společnost má problém s korupcí. Prý je to u nás jak na Balkáně. Nepřekvapilo mne to, protože se s korupčním jednáním také setkávám. Úcta k právu je nízká. Ale jak je to s úctou k rodině? Tradiční hodnoty se vytrácejí a asi nejmarkantněji je to vidět na rozpadu českých rodin. Polovina manželství se do pěti let rozchází. Místo toho, abychom jako společnost pracovali na posilování rodiny, vymýšlíme alternativní modely jejího fungování. Kdybych se nesetkával s důsledky takového přístupu, asi bych se nad tím jen pousmál. Neúplné rodiny a problémy, které řeší, však nechávají v duši spíše smutek.

Úcta k rodičům

V komunitním centru se snažíme téma rodiny otevírat. Pro rodiče pořádáme přednášky a v práci s mladou generací se také jedním z témat stala právě rodina. Snažíme se na ni dívat z různých perspektiv, abychom se dotkli problémů, které posluchače zaujmou. Diskutujeme, sdílíme zkušenosti. Minulý týden jsme jako téma zamyšlení pro mladé zvolili úctu k rodičům. Zaslouží si ji? Patří jim jen proto, že přivedli děti na svět, že o ně pečují a vychovávají je? A co v případě, že dítě od rodičů necítí přijetí ani pocit bezpečí? Co když je týrané a zneužívané? Existuje spousta "co když", která dětem brání, aby si svých rodičů vážily. Pomůžeme jim najít východisko?

Bůh a lidská identita

Bible ukazuje, že bylo Božím přáním, aby se člověk necítil sám (Gn 2,18). Proto stvořil Adamovi protějšek, Evu, jako "pomoc jemu rovnou." Když ji Adam uviděl, zvolal (Gn 2,23): *Toto je kost z mých kostí, tělo z mého těla.* Očividně se s Evou identifikoval. Procesem ztotožnění procházejí lidské páry již celá tisíciletí a právě tento moment se stává základem každé nové rodiny. Když lidé poznají, že patří k sobě, dává jim to vědomí identity, pocit jedinečnosti i odlišnosti, ale i sebepojetí a sebeprožívání. Patří k tajemství života, že právě ve vztazích s druhými a jen skrze ně poznáváme sami sebe.[1]

Dítě posiluje sounáležitost páru

Když se manželům narodí dítě, cítí nejen sounáležitost s dítětem, ale i sounáležitost navzájem mezi sebou. Statistika jasně říká, že rodiny sezdaných párů, které spolu mají děti jsou nejtrvalejší. Naopak vztahy bez sňatků a bez dětí mají mizivou trvanlivost. Jakoby potenciál rodiny stál na vzájemné důvěře a na dětech. Ostatně Bůh, potom co Adamovi doporučil, aby se připojil ke své ženě, řekl (Gn 1,28): "ploďte se a množte se". Statistiky potvrzují, že Boží model rodiny je autentický a pravdivý.

Původce života a identity

V rodině podle Božího modelu prožívá dítě sounáležitost, stává se pevnou součástí celku. Z příslušnosti k rodičům a k sourozencům čerpá svou vlastní identitu. Lidská identita je však mnohem hlubší. Historicky vychází z příslušnosti k bytosti, která lidstvo stvořila. "Něcisté" tvrdí, že "něco" musí existovat. Křesťané vycházejí z biblické zprávy. Ta říká, že člověk byl stvořen k Božímu obrazu, k Boží podobě (Gn 1,26). Když budeme odrážet Boží charakter, naplníme své poslání.

Zdroj odpuštění a obnovy vztahů

Rodiče a sourozenci mě mohou zklamat. Bůh mě však nikdy nezklame. Je dokonalý, plný lásky a odpuštění. Když se od něj naučím odpuštění přijímat, mohu sám odpouštět a odrážet svým životem Boží charakter. Odpuštění mi pomáhá ctít lidi, kteří mě zklamali, třeba partnera nebo vlastní rodiče. Úcta k nim však není tou nejvyšší hodnotou. Jsou jen chybujícími lidmi. Nejvyšší hodnotou je úcta k Bohu.

Nízká úcta k Bohu a nízká sebehodnota

Milí čtenáři, přál bych sobě i vám, aby se naše identita i pocit hodnoty odvíjely od vztahu s Bohem, s původcem života. Průzkumy paradoxně ukazují, že jako národ, který s Bohem moc nepočítá, nemáme dostatečný pocit vlastní hodnoty. To lidem často komplikuje život. Vede to k úzkostem a depresím. Lidé s nedostatečným pocitem vlastní hodnoty jsou obvykle naprogramováni tak, že stojí v cestě své vlastní spokojenosti.[2]

Odpuštění probouzí úctu a vede k obnově

Křesťan odvíjí svou hodnotu od přijetí, kterého se mu dostává od Stvořitele a Spasitele. Bůh svým zájmem o člověka probouzí v lidech úctu k Bohu, k sobě samým i k druhým lidem. Tím, že nám mnoho odpouští, nás učí také odpouštět. Od úcty k Němu se odvíjí i naše úcta k druhým. U něj začíná obnova a uzdravení našich rodin. U něj začíná respekt k právům druhých a obnova společnosti, která je očividně nemocná.

[1] Buber, M. *Já a Ty*. Praha: Kalich, 2005.

[2] Rohr, H.-P., *Nedostatečný pocit vlastní hodnoty*. Praha: Portál, 2013.

JAROMÍR ANDRÝSEK

Ctnosti
Prostota – jednoduchost

13. díl

Prostotou či jednoduchostí se označuje schopnost redukce komplikovanosti. V tomto smyslu je prostota ctnost, která je dnes relevantnější než dříve. Život je stále víc a víc komplikovaný. Abychom mohli přežít, musíme proto komplexnost redukovat.

Jak velmi dnes v západním světě trpí lidé složitostí života, dokazuje úspěch knižní poradenské řady *Simplify Your Life* (Zjednoduš svůj život). Tato poradenská služba, která každý měsíc dává tipy, jak lze vyklidit a zjednodušit život, existuje od roku 1998. Vycházeje ze stejnojmenného bestseleru (Künstmacher & Seiwert 2004) existují určité odnože, které tento princip používají pro různé oblasti života.

Ctnost prostoty se zčásti překrývá se ctností skromnosti (viz ŽS 2016/3, str. 28,29), měli bychom je však od sebe odlišovat. Předně je zde jiný motiv. Motivem pro skromnost může být např. vytvoření dostatku pro jiné. Motivem prostoty je, abychom život uspořádali jednodušeji. Zadruhé se v některých situacích může stát, že skromnost nevede právě k jednoduchosti či prostotě ve smyslu redukce komplikovanosti. Skromný životní styl může vést k tomu, že se např. jako rodina spokojíme s jedním autem. Toto rozhodnutí může můj život zjednodušit, protože musím pečovat pouze o jedno auto, přezouvat jen jedenkrát atd. Ale toto rozhodnutí může můj život také zkomplikovat, protože si toho musím více odřeknout, anebo občas si musím auto půjčit, abych mohl být mobilní. Při nákupu jediného nového technického zařízení může skromnost nakupujícího vést k tomu, že se rozhodne pro cenově nejdostupnější verzi. Z důvodu jednoduchosti se však může rozhodnout pro dražší model. Ten sice stojí více peněz, avšak jeho obsluha je podstatně jednodušší.

Na první pohled se může zdát, že prostota je protikladem k ctnosti moudrosti. Ten, kdo si věci příliš zjednodušuje, totiž nebývá právě moudrý. Černobílá řešení většinou neodpovídají složitosti života. O to víc nás udiví, že právě ve vysoce komplikovaném světě vědy je jednoduchost zásadním kritériem.

Jednoduchost ve vědeckých výkladech

V akademickém světě má kritérium jednoduchosti předchůdce v tzv. Ockhamově břitvě, v pravidlu z 19. století, nazvaného podle Williama z Ockhamu (1288-1347). V návaznosti na Ockhama vyžaduje toto pravidlo, aby všechna teoretická vysvětlení už nebyla přijímána za nezbytná. Přebytečné domněnky jsou odříznuty břitvou.

V moderní vědě existují různé nové interpretace Ockhamovy břitvy. Pod čarou zní formulace: Čím je teorie jednodušší, tím pravděpodobnější je, že je to pravda. Tento poznatek platí pro velmi rozdílná odvětví, jako např.:

1. Biologie: V období, jež následovalo, byl často citován výrok: „Jednoduchost je pečetí pravého“[1], oblíbené rčení holandského medika a botanika Hermana Boerhaave (1668 – 1738). Zdobí i pomník, který město Leiden vybudovalo na jeho počest.

2. Fyzika: Také všeobecná teorie relativity není snadno pochopitelná, má však za základ princip jednoduchosti, ze kterého mlčky vycházel její objevitel Albert Einstein, jak Stegmüller (:160-177) přesvědčivě dokládá.

3. Matematika: DeMillo, Lipton & Perlis (:274) konstatuje, že matematikové používají jednoduchost jako první test.[2]

4. Teorie vědy: Filosof Richard Swinburne (:64) formuluje všeobecně pro přírodovědecké výklady: „Podle mého názoru nelze enormní důležitost kritéria jednoduchosti dostatečně zdůraznit.“ V praxi výzkumu vede princip jednoduchosti k tomu, že mezi různými možnými výklady (hypotézami) se upřednostňuje ten nejjednodušší.

Samozřejmě samotný princip jednoduchosti ještě není žádným důkazem hypotézy. Neobyčejně však usnadňuje výzkum.3 Badatel hypotézu, zvolenou podle tohoto principu, zavrhne, je-li neslučitelná s daty a sáhne po další jednoduché hypotéze. „Jednoduchost je efektivita“ (Hörz:15,34). A zkušenost ukazuje, že často jednodušší formulace je ta správná. „Bez kritéria jednoduchosti by neexistoval vůbec žádný pokrok v oblasti výzkumu“ (Swinburne:67).

Mimo to platí také výrok, připisovaný Albertu Einsteinovi (není to však doloženo): „Věci se mají dělat tak jednoduše, jak je to jen možné, ale ne jednodušeji.“ Zjednodušovat je totiž možné i nepřípustně, jak se to často stává v politické propagandě, což pak vede k pravicovému nebo levicovému populismu.

Jednoduchost jako konstrukční princip

Princip jednoduchosti vede ke konstrukčnímu principu amerického námořnictva (1960): „KISS – Keep It Simple, Stupid!“ (Nekomplikuj to, blbe!). Vede ke Kellymu Johnsonovi, vedoucímu inženýru Lockheedu, který požadoval, aby navrhovaný reaktivní pohon mohl opravit průměrný inženýr v poli za bojových podmínek s minimem nástrojů. V IT branži znamená KISS: Vytvoř software tak, aby to někdo třetí mohl lehce pochopit.[4] Ve vývoji organizace, nauce managementu, znamená KISS: Co nejjednodušší struktury, co nejmenší hierarchie (Malik:198). Vytvoř organizační postupy tak, aby byly snadno ovladatelné a aby měly co nejméně potenciálních zdrojů poruch.

Poznamenejme, že uspořádat věci jednoduše není vůbec snadné. Vyžaduje to

[1] Boerhaave ho přirozeně formuloval v latině, v tehdejší řeči vědců: Simplex sigillum veri.

[2] „Mathematicians use simplicity as the first test of a proor“ (DeMillo, Lipton & Perlis:274).

[3] „Keep it simple (KISS): First of all, when you design, solve things in the simplest way possible. Your goal should be simplicity“ (Freeman & Freeman:594). Děkuji svému synu Micha Kesslerovi, studentu informatiky, za tento literární odkaz.

[4] Děkuji svým spoluautorům Horstu Afflerbachovi a Ralfu Kaemperovi za dobré podněty k tomuto úseku.

promýšlení, tzn. musíme využít praktickou moudrost (viz ŽS 2/2014, str. 32-33). „Inteligence je umění, jak redukovat komplikované na co nejjednodušší a ne naopak“ (Comte-Sponville: 180).

Co říká o jednoduchosti Bible?

Jelikož se v případě jednoduchosti jedná o ctnost, jejíž nezbytnost vznikla teprve rostoucí složitostí, nedá se očekávat, že o ní najdeme pojednání v Bibli. Prvek jednoduchosti se tam však příležitostně objevuje. Příkladem jsou Ježíšova slova v Kázání na hoře (Mt 5,37): „Vaše slovo buď ‚ano, ano – ne, ne‘; co je nad to, je ze zlého“. Tento pokyn směřuje prvotně proti zapřísahávání se. V konečném důsledku však má zjednodušit komunikaci – buď se řekne „ano“ anebo „ne“. Všechny další dodatečné přísahy vedou k odstupňování a u příjemce vyvolávají otázku: Nakolik je to vlastně závazné? Je vážnější, když někdo přísahá při své hlavě nebo při chrámu? Ježíš nás vybízí k tomu, abychom komunikovali jednoduše a jasně.

Jiný příběh prožíváme při sporech o sobotu. Různé židovské komunity vyvinuly spoustu různých přídavných předpisů o sobotě. Ježíš se těmito přídavnými předpisy neřídil a místo toho znovu vracel jednoduchost sobotního přikázání do centra pozornosti (Mk 2,27.28). „Šest dní budeš pracovat, ale sedmého dne odpočineš“ (2M 34,21a).

Zčásti odpovídá biblický pojem prostota obsahově tomu, co zde míníme jednoduchostí. Podle toho překládá English Standard Version v 2K 1,12 slovo prostota pojmem simplicity. Slovo prostota v Bibli samotné je však použito různě, a proto se také různě vyhodnocuje. V Příslovích (např. Př 1,22.32; 14,15 aj.) míní výraz „prostí, prostoduší“ (hebr. päti) nezkušeného, kterého lze snadno svést, jemuž chybí moudrost, který se jí však ale může naučit (Př 19,25; 21,11). Zde stojí prostota ve varovném protikladu proti moudrosti, a Přísloví vedou k tomu, abychom ji odložili.

Naproti tomu v Novém zákoně je pojem prostota chápán pozitivně. Prostota křesťanů vůči Kristu je něco, co je hodno úsilí (2K 11,3). Prostota zde znamená upřímnost, resp. nerozdělenost srdce. V pozadí stojí starozákonní způsob vyjadřování, podle něhož „přímé srdce“ (1Pa 29,17) a „celé srdce“ (1Pa 29,9) mohou být použita jako synonyma. Jestliže Ko 3,22 (resp. Ef 6,5) vyzývají otroky, aby jejich poslušnost byla „v upřímnosti srdce“, znamená to: otrok má poslouchat svého pána s nerozděleným srdcem.

Starozákonní způsob řeči o nerozděleném srdci však kolísá i tím, když Ježíš konstatuje (Mt 6,24): „Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům“. Prosté srdce je srdce, které se zaměřuje k Bohu, a nedá se ničím svést. Tato problematika je zřejmá v příběhu Marie a Marty. Marta „si dělá starosti a trápí se pro mnoho věcí“ (L 10,41), Marie se naproti tomu plně soustřeďuje na jediného (L 10,38.42). Člověk může přijmout Ježíšova slova pouze tehdy, když jim věnuje všechno své soustředění.

Tipy k praktickému procvičení

1. V komunikaci: Říkej to, co chceš říci, co nejjednodušeji. „Proč komplikovaně, když to jde i jednoduše, proč sáhodlouze, když to jde stručně, proč temně, když to má být také jasné“ (Comte-Sponville:180). Vezmi si k srdci varování z Př 10,19: *„Mnohomluvnost nezůstává bez přestoupení.“*
2. Je jedno, co děláš: soustřeď se na *jednu* věc. Lidská simultánní činnost je jen iluze. Nikdo nemůže mít na zřeteli doopravdy dvě věci současně. Člověk jen velmi rychle přepíná sem a tam, ale toto permanentní přepínání stojí energii a čas. Průzkumy ukazují, že testované osoby řeší zadané úlohy rychleji a lépe, když je konají jednu po druhé, místo aby se je pokoušely zvládnout současně.
3. V rozhodování: tlak na to, abychom vždy dosáhli optimálního výsledku, dělá život komplikovaným a těžkým. Musíte neustále shánět informace: jaký je pro mne aktuálně nejlepší tarif pro můj mobil? Svůj život budeme mít jednodušší, když se vědomě smíříme s tím, že nebudeme mít aktuálně optimální tarif. Pak nemusíme neustále sledovat aktuální průběhy. Často úspora nestojí za to, abychom věnovali tolik času neustálým zjišťováním informací.
4. V denním životě: vytvoř si životní prostředí, svůj domov tak, abys vyšel s minimální údržbou. To může znamenat pro milovníky květů: raději kaktusy, palmy a orchideje místo květin, vyžadujících složitou péči.

Prostota se zaměřuje na podstatu.

Literatura:

Comte-Sponville, André 1996. *Ermutigung zu einem unzeitgemäßen Leben. Ein kleines Brevier der Tugenden und Werte.* Reibek: Rowohlt.

DeMillo, Robert; Lipton Richard J. & Perlis, Alan J. 1979. Social Processes and Proofs of Theorems and Programs. In *Communications of the ACM 22/5*, 271-280

Freeman, Eric & Freeman, Elisabeth. 2004. *Head First Design Patterns*. Bejing et al: O´Reilly Media.

Gärtner, Burkhard 1990. Haplotes Aufrichtigkeit, Einfalt. In *Theologisches Begriffslexikon zum Neuen Testaments. Studienausgabe*. Band 1, 218-219.

Heinz-Mohr, Gerd 1972. Einfalt. In *Historisches Wörterbuch der Philosophie (HWPh)*. Basel: Schwabe. Sp. 394f.

Hötz, Herbert 2010. Philosphischer Reduktionismus oder wissenschaftlich berechtigte Reduktionen? Zu den erkenntnistheoretischen Grundlagen des Prinzips Einfachkeit. In *Sitzungsberichte der Leibnitz-Sozietät der Wissenschaften zu Berlin. 108 (2010), 11-36*. Leibnizsozietät.de (Zugriff 25. 9. 2013).

Küstenmacher, Werner Tiki & Seiwert, Lothar 2004. *Simplify your life. Einfacher glücklicher leben*. 12. Aufl. Frankfurt, New York: Campus

Malik, Fredmund 2006. *Führen. Leisten. Leben. Wirksames Management für eine neue Zeit.* Frankfurt: Campus.

Swinburne, Richard 1987. *Die Existenz Gottes*. Stuttgart: Reclam.

Stegmüller, Wolfgang 1970. *Erfahrung, Festsetzung, Hypothese und Einfachkeit in der wissenschaftlichen Begriffs- und Theoriebildung. Studienausgabe Teil A.* Berlin, Heidelberg, New York: Springer.

PROF. VOLKER KESSLER
VEDOUCÍ AKADEMIE
PRO KŘESŤANSKÉ VEDOUCÍ
PŘELOŽIL TOMÁŠ PALA

ZJEVENÍ (5. díl)

- kniha, jež činí člověka šťastným

Beránek a kniha (Zj 5)

Poté, co ve 4. kapitole bylo uctívání Boha vyobrazeno v celé své nádheře, zaměřuje vize, jako kamera svým teleobjektivem, Boží ruku (Zj 5,1): *A v pravici toho, který sedí na trůnu, spatřil jsem knihu úplně popsanou, zapečetěnou sedmi pečetěmi.* **Bůh drží v ruce svitek popsaný z obou stran, srolovaný a na hraně zapečetěný sedmi voskovými nebo hliněnými pečetěmi.**

Špatné zprávy pro svět

Zmínka, že svitek je v Boží ruce a je popsán zevnitř i zvenku, vyvolává vzpomínky na Ezechiela (2,9-10): *Tu jsem viděl, že je ke mně vztažena ruka, a hle, v ní knižní svitek. Rozvinul jej přede mnou a byl popsán na vnitřní i vnější straně; byly na něm napsány žalozpěvy, lkání a bědování.*

Ezechiel je přinucen svitek sníst a překvapivě chutná sladce jako med. Tato scéna se opakuje ve Zjevení v 10. kapitole, ve verších 9-10. V obou textech, Ez 2 a Zj 10, poté následuje příkaz prorokovi, aby Boží poselství vyřídil svému lidu, případně mnoha národům. Obě poselství se týkají soudu, který se už nedá ničím zastavit.

Svitek v Boží ruce má tedy co do ničení se zlobou lidstva a soudem, jenž byl za ni vyměřen. Právě tak působí, když je v 6. kapitole otevřen. Přináší lidstvu nemoc, válku a smrt. A bylo by vlastně radostí, kdyby nikdy nemusela být otevřena.

Potíže s otevřením

Anděl, který sám disponuje silou, se ptá okolo sebe, kdo je dost silný nebo mocný, aby pečetě rozlomil (Zj 5,2): Tu jsem uviděl mocného anděla, který vyhlásil velikým hlasem: „Kdo je hoden otevřít tu knihu a rozlomit její pečetě?“ Ale nikdo na nebi ani na zemi ani pod zemí nemohl tu knihu otevřít a podívat se do ní.

Samozřejmě, že každý dokáže rozlomit pečeť svitku. Materiál, hlína nebo vosk, nekladl žádný opravdový odpor. Ne každý to však mohl udělat.

Pečeti byly opatřeny razítkem odesílatele a jen adresát byl oprávněn je otevřít. Bylo to tedy otázkou autority. A skutečně, nenajde se vůbec nikdo, kdo by byl oprávněn pečeti otevřít (5,3). Svitek, který obsahuje poslední Boží úmysly s touto zemí, zůstává zapečetěn. Svitek, kterým se začíná skonání světa a tím také budoucnost a nové věčné Boží království, nemůže být otevřen žádným politikem, ideologem ani generálem. Žádný člověk nemůže přivolat Boží království pokoje. Žádná vláda nemůže prohlásit Boží vládu na Zemi. Žádná démonská ani duchovní mocnost, žádná metoda a žádná ideologie na Zemi nevytvoří pokoj a štěstí, které si všichni lidé přejí.

Tam, kde se lidé pokoušeli ideologiemi, násilím nebo také náboženstvím nastolit mír a vytvořit ráj na Zemi, se to většinou proměnilo v peklo na Zemi. Takovým pokusem se ve 20. století stal komunismus a před ním v 19. a 20. století nacionalismus. Dnes je jím jistě kapitalismus, který jako ideologie dominuje a pro menší část lidstva vytváří blahobyt, zatímco pro tu větší část bídu a chudobu. Vždy jsou si lidé jisti, že s dalším velkým pokusem, s příští myšlenkou nebo nejnovějším náboženstvím bude dosaženo říše pokoje. Náboženství jako islám zcela otevřeně slibují, že pod jejich vládou bude svět obdařen mírem a blahobytem. Prezident jako je Barack Obama byl médii zcela otevřeně označován za „mesiáše“, který má nastolit mír na tomto světě.

Rozsudek ve Zj 5,3 však zní: nikdo nemůže provést Boží plán pro tento svět, žádný vládce, žádný generál, žádný vědec, dokonce ani anděl nebo mimozemšťan. Kniha zůstává uzavřená, Boží království pokoje se očividně zadrhlo. Načež se Jan dal do pláče (Zj 5,4): *Velmi jsem plakal, že se nenašel nikdo, kdo by byl hoden tu knihu otevřít a podívat se do ní.*

Trnitá cesta k novému světu

Vzhledem k silným doprovodným jevům a konečnému soudu, které předcházejí království pokoje, je téměř nepochopitelné, že Jan pláče. Zároveň si však musíme uvědomit následující:

a. Svět před otevřením knihy není dobrý. Podvody, vraždy, utlačování a zotročování přece již existují. Člověk nečeká na Boží hrozby a soud, nýbrž už sám chystá peklo.
   Svět před otevřením knihy není nepoškozený. Hlad, nemoci, války a neštěstí už na něm jsou, částečně ve velkém měřítku a působí spoušť. Když Jan dostal zjevení, od židovské války s Římem uplynulo teprve dobrých 20 let.
b. Krutostí válku překonalo málo co, židovskému národu přinesla nepředstavitelné utrpení a hrůzu. Chrám byl zničen a nebyl znovu vystavěn. Pečeti ve Zjevení nebyly tedy svými „vedlejšími účinky“ ničím novým. Nejde o to, naplnit konečně svět katastrofami, ale o Boží cíl s tímto světem: stvořit svět spravedlnosti, míru a štěstí, což se doposud nepodařilo žádnému politickému systému ani vládci.

Silný lev...

Bůh šokuje Jana zprávou, že není nikoho, kdo by nastolil království pokoje. A poté následuje dobrá zpráva od jednoho ze starců (v. 5): „Neplač. Hle, zvítězil lev z pokolení Judova, potomek Davidův; on otevře tu knihu sedmkrát zapečetěnou.“

Takže přece jen politik. Lev z pokolení Judova, to byla v Izraeli jasná představa. Vztahuje se na 1. knihu Mojžíšovu (49,8-12): *Tobě, Judo, tobě vzdají čest tví bratři. Na šíji nepřátel dopadne tvá ruka; synové tvého otce se ti budou klanět. Mládě lví je Juda. S úlovkem, můj synu, vystoupil jsi vzhůru. Stočil se a odpočíval jako lev, jak lvice. Kdo ho donutí, aby povstal? Juda*

nikdy nebude zbaven žezla ani palcátu, jenž u nohou mu leží, dokud nepřijde ten, který z něho vzejde; toho budou poslouchat lidská pokolení. Své oslátko si přiváže k vinné révě, mládě své oslice k révoví. Oděv svůj vypere ve víně, háv knížecí v krvi hroznů. Oči bude mít tmavší než víno, zuby bělejší než mléko.

Juda je lev, který nerušeně vykonává svou vládu, který nebude zastaven žádným ze svých bratří. On dostane znaky vlády, tedy trůn a palcát. A dostane zaslíbení, že z jeho potomků jednoho dne vzejde vládce, kterého „budou poslouchat lidská pokolení." To bude tedy ten, který ovládne svět, nastolí pokoj a blahobyt. Proto může být Juda tak bezstarostný, že přiváže své oslátko k vinné révě. Nebojí se ani toho, že by oslátko bylo odcizeno, ani mu nevadí, že by z révy mohlo okusovat: pokoj a blahobyt.

Tohoto Mesiáše Židé očekávali, aby je osvobodil od Římanů a Izrael učinil znovu velkým. Z linie Judy pocházel Ježíš Kristus, jak je hned na začátku Nového zákona osvětleno (Mt 1,1-2).

Lev je řešením, je znamením síly, moci a vlády. Jan se rozhlíží, aby lva objevil (v. 6): *Vtom jsem spatřil, že uprostřed mezi trůnem a těmi čtyřmi bytostmi a starci stojí Beránek, ten obětovaný.*

… a slabý beránek

Kdybychom se pokusili najít protiklad ke lvovi, pak by beránek byl ideálním kandidátem. Všechny výjimečné vlastnosti, které lev má, beránkovi chybí. Nemá žádnou sílu, žádné zuby, žádnou moc a žádnou ambici vládnout. Nedokáže řvát – řev lva je tak hlasitý, že je slyšitelný až na osm kilometrů – nedokáže se bránit, nekřičí, ani když je veden na porážku. Ani utíkání není jeho silnou stránkou. Králík škrábe a škube sebou, když je chycen, kočka v nouzi kouše – beránek nedělá vůbec nic, je to zosobněná bezbrannost.

Zní to skoro jako vtip. Nejmocnější vládce světa, který je dokonce schopný otevřít knihu v Boží ruce? Je to právě to zvíře, od kterého nejméně očekáváme, že se dokáže bránit, vést války, násilně skoncovat se zlem. Úplně naopak. Beránek se zjevně sám stal obětí zla; vypadá jako obětovaný.

Církev – lev nebo beránek?

Právě tento protimluv a protiklad prožívá přece také církev 1. století. Je Bohem učiněná králi (Zj 5,10), ale kde

to nabývá účinnosti? Sedm dopisů popisuje sbory spíše jako zvenčí ohrožené a zevnitř rozpolcené hnutí, které s námahou přetrvává ve stopách svého mesiáše a působí všelijak, jen ne královsky nebo kněžsky. Lidé církví pohrdají, mocní ji porážejí a nábožní vylučují. Je na ni pohlíženo jako na židovskou sektu, tajuplný krvežíznivý kult nebo jako politické hnutí odporu. Církev sama sebe prožívá jako „beránka", i když jí bylo zaslíbeno být „lvem", tedy králem. Cítí se bezmocná, i když dostala zaslíbení vládnout s Pánem Ježíšem (viz. Zj 20,4). Cítí se být slabou, i když má za hlavu stvořitele vesmíru a vládce světa.

To, co Jan vidí, je protimluvem, ve kterém se církev najde. Je to konflikt, ve kterém se nachází každý jednotlivý následovník Krista, protože na jednu stranu ví o Boží moci ve svém životě a na druhou stranu přece jen objevuje na sobě samém a na církvi tolik slabosti a selhání.

INRI

Jedná se o napětí, které vzniká skrze Ježíše samotného. Král Židů, krvácející, mučený, osamocený a nejnelidštěji ponížený a zneuctěný na kříži. Pilát, který na kříž nechal přibít nápis INRI („Ježíš z Nazaretu, Král Židů"), to považoval jako povedený vtípek na účet Židů, které nenáviděl. Nejpozději po zmrtvýchvstání však bylo jasné, že to pro Boha bylo v pravém slova smyslu smrtelně vážné: v nejhlubším ponížení se odehrálo něco, co tento svět navždy změnilo a vytvořilo novou budoucnost pro lidstvo. Ježíš Kristus je vyvýšen:

- v nejtemnější hodině na kříž (Jan 3,14);
- po zmrtvýchvstání k Boží pravici (Kol 3,1);
- na konci viditelně nad všechny lidi a celé stvoření (Fp 2,10-11).

Církev je svou slabostí a ponížeností ne u konce, nýbrž na začátku! Je na počátku svého vyvýšení s Ježíšem Kristem a bude viditelně vyvýšena, když bude Ježíš Kristus zviditelněn (Kol 3,4).

Zabitý Beránek je začátkem Boží vlády. To, co židovští náboženští vůdcové a Římané pokládali za konec, bylo Božím začátkem. Pokud si dnešní svět myslí, že křesťanská církev je přežitkem, že už nebude dlouho trvat, než jí bude konec, pak je to osudovým omylem. Právě ve slabosti a bezmocnosti církve spočívá Boží začátek.

Ve slabosti Beránka spočívá moc rozlomit pečetě a nastolit nové Boží království (v. 8-10): *A když tu knihu uchopil, čtyři bytosti a čtyřiadvacet starců padlo na kolena před Beránkem; každý měl loutnu a zlatou nádobu naplněnou vůní kadidla, což jsou modlitby Božího lidu. A zpívali novou píseň: „Jsi hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečetě, protože jsi byl obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras a učinil je královským kněžstvem našeho Boha; a ujmou se vlády nad zemí."*

Uctívání čtyř bytostí a dvaceti čtyř starců už nyní není zaměřeno jen na Boha, který sedí na trůnu, nýbrž také na Beránka. Lidé před Beránkem také padají k zemi – tak jako před Bohem. V Mojžíšově zákoně je výslovně zakázáno padnout na kolena před kýmkoliv jiným než Bohem samotným (2Mo 20,4-5). To, že je zde Beránek uctíván jako Bůh, ukazuje, že je Bohu rovný. Proto je nyní také opakován chvalozpěv, který zpívali starší ve 4. kapitole, 11. verši. Nyní náleží chvála, čest a moc také Beránkovi, a k tomu ještě bohatství, moudrost a síla (v. 11-14): *A viděl jsem, jak kolem trůnu a těch bytostí i starců stojí množství andělů – bylo jich na tisíce a na statisíce; slyšel jsem je mocným hlasem volat: „Hoden jest Beránek, ten obětovaný, přijmout moc, bohatství, moudrost, sílu, poctu, slávu i dobrořečení." A všechno stvoření na nebi, na zemi, pod zemí i v moři, všecko, co v nich jest, slyšel jsem volat: „Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!" Nejpozději zde selhává také argumentace Svědků Jehovových, že Ježíš Kristus není Bohem. Bůh a Beránek jsou oba uctíváni a chváleni: A ty čtyři bytosti řekly: „Amen;" starci padli na kolena a klaněli se.*

PODLE ULI NEUENHAUSENA
PŘELOŽILA NOEMI PÍPALOVÁ
A ZPRACOVAL JAROMÍR ANDRÝSEK

Zapomenutý a objevený bratr Paleček

Už nějaký čas jsem hledal dobrou knihu pro děti. Knihu, která by byla víc, než jen poučným příběhem. Měla by splňovat aspoň pár mých představ. Formuloval jsem je následovně:

1. Měla by odrážet nějakou pravdivou myšlenku ze života.
2. Měly by se v ní objevit pravé křesťanské ctnosti, které by děti mohly napodobovat.
3. Měla by vycházet z historické události a dotýkat se našich dějin.
4. Pokud možno by měla být humorná a poučná.

Taková těžká kritéria jsem si dal a vskutku jsem ji objevil. Už ani nevím, jestli jsem se za to modlil, ale vím, že za jednu knihu podobného ražení jsem se už dříve modlil a Bůh modlitbu vyslyšel tak, že rok na to byla tato kniha vydána. Týkala se českého duchovního dědictví. Tak proč by i v tomto případě Bůh neměl v zásobě něco podobného?

Rád se probírám starými knihami a právě jeden takový zapomenutý skvost jsem objevil v antikvariátu. Byla jako zakopaný poklad v poli neobdělávaném. V poli, které je zarostené plevelem někdy marných a zbytečných myšlenek. A tam se mi dostala do rukou kniha vydaná v roce 1958, v době komunistického ateismu. Kupodivu. Název zní: „Bratr Jan Paleček, šašek krále Jiřího“ a sepsal ji Jan Herben. Záhy jsem se velmi podivil, že povídky o bratru Palečkovi také sepsal ruský spisovatel Lev Nikolajevič Tolstoj. I on čerpal z pokladnice naší historie, setkával se s českými vlastenci, kteří mu vyprávěli o Moravských bratřích, o jejich víře, utrpení, odhodlání a bratrské lásce. Obdivoval hrdinství a mučednickou smrt Mistra Jana Husa. Četl Chelčického a počátky Jednoty bratrské. Několikrát se i setkal s T. G. Masarykem. Právě do tohoto období spadá naše vyprávění. Jak je vidět tak ideál křesťanské lásky se šířil i za hranice našeho státu.

Tahle kniha není jen příběhem, který si člověk přečte a zapomene, je i vzorem hodným následování. Posuďte sami:

Za vlády krále Jiřího z Poděbrad (1420-1471) žil jeden moudrý a laskavý člověk, kterému říkali bratr Paleček z vesnice Páleč. Bratr proto, že Pána Boha poslouchal a lidi miloval, zvláště děti. Všem pomáhal, bratry v Kristu ve vězení navštěvoval. Zvěst o něm se šířila, až se dostala k samotnému králi Jiříkovi. Ten jej k sobě zavolal a požádal, zdali by se nestal jeho dvorním šaškem. Po určitém rozvažování nabídku přijal. Jen šašek měl totiž takovou výsadu, že mohl třeba i králi a královně říci pravdu do očí, čehož i několikrát využil. Pro pravdu se lidé nejvíce zlobí, ale poněvadž Paleček uměl moudře jednat, nikdy se nedostal do vážných potíží. Ve chvílích, kdy byl král obtížen starostmi, uměl vesele jej pobavit a trudnou náladu rozptýlit. Nebylo mu lhostejné, co lidé prožívali. Navštěvoval je v jejich chudých staveních a troufl si vejít i do bohatých domů. Pomáhal, kde se dalo. Leckdy přišel i bez suknice a žádal krále o novou. Tu se král ptal, kde ji nechal, a on pravil, že chudý ji více potřeboval než on. Však ošacení mu král přislíbil bez omezení. Tak proč si dělat starosti o šaty. Nežadonil, ale vtipně králi příběh povykládal, co prožil a pak dostal za hlučného smíchu, co potřeboval. Mezi lidmi byl oblíben a zvěst o něm přetrvala až do dnešních dnů, zvláště proto, že po jeho smrti bylo sepsáno to, co bratr Paleček učinil.

Četbu této knihy mohu doporučit a není jen pro malé děti, ale i dospělí z ní mají velký užitek.

ALEŠ HROMEK

O hudbe v cirkvi

Ivan Valenta

MSEJK, 2013, 112 strán

Už nejaký ten rok sa venujem hudbe v cirkvi, ale nikdy som sa podrobnejšie nezaujímala o históriu tejto dôležitej súčasti bohoslužby. Až koncom minulého roka som sa začítala do knihy od **Ivana Valentu** s názvom **O hudbe v cirkvi** a podtitulom **Niekoľko kapitol o hudbe a speve v evanjelických a evanjelikálnych zboroch**.

Prvé strany boli pomerne náročné, plné odborných výrazov, ktorým som nerozumela. Ale nedala som sa odradiť, nejako som ten úvod prelúskala, a oplatilo sa. Táto kniha, hoci spočiatku dosť náročná, mi nakoniec poskytla veľmi zaujímavé informácie z histórie cirkevnej hudby (tým sa myslí samozrejme aj spev) a konkrétne hudby evanjelickej a evanjelikálnej. Trochu som mohla nahliadnuť do zákulisia, ako vlastne cirkevná hudba vznikala, z čoho vyšla, ako sa vyvíjala v priebehu času, spoločenských a cirkevných zmien, ako reagovala na potreby veriacich a prečo je dnešná hudba pri bohoslužbách taká, aká je.

Bolo zaujímavé dozvedieť sa, že niektoré piesne, ktoré dodnes spievame, majú svoj pôvod niekde okolo roku 1700 a skôr. Je povzbudzujúce, že vyznania, ktoré my dnes v piesňach vyznávame, tak isto vyznávali aj kresťania pred viac ako 300 rokmi. To ma utvrdzuje v pravdivosti slov z listu Židom 13,8: ***„Ježiš Kristus je ten istý včera, dnes i naveky.“***

Zaujala ma napríklad aj informácia, že naša slovenská a česká cirkevná hudba, alebo skôr duchovná pieseň, má oproti okolitým krajinám najviac vlastnej domácej tvorby. V tejto knihe som sa dočítala aj niečo málo o ľuďoch, ktorí sa na tvorbe našich duchovných piesní podieľali. Nájdete tu stručné informácie o takých osobnostiach ako boli Mária a Kristína Royové, Marie Rafajová, ale objavili sa tu aj mená našich súčasníkov, ktoré sú vám určite známe: I. Kozár, J. Hudec, J. Kučera... Našla som tu aj stručný prehľad spevníkov, ktoré v evanjelikálnych spoločenstvách postupne vznikali. Zároveň som sa dozvedela, za akú cenu vznikali tieto spevníky v ťažkých dobách totality. Napríklad malý detský spevník v čiernom obale, ktorý väčšina z nás pozná pod názvom „Holubičkový“ (oficiálne nazvaný: Prídavok ku Kresťanskému spevníku) stál život jedného človeka. A okrem iných vecí som sa dozvedela aj to, prečo máme s ostatnými evanjelikálnymi spoločenstvami (Evanjelická cirkev, Bratská jednota baptistov, Cirkev

bratská...) toľko spoločných piesní.

V knihe nájdete aj zopár zásad, ako pracovať s tvorbou a interpretáciou duchovnej piesne. Autor sa v krátkosti zaoberá aj úskaliami novodobých „worshipových“ piesní alebo tzv. „chvál“. Niektorí z vás teraz asi spozorneli. Ale nebojte sa, primárnym zameraním tejto knihy nie je kritika alebo odsúdenie takýchto piesní. Autor tu len okrajovo poukazuje na istú problematiku s nimi spojenú. Za seba k tejto téme dodám toľko, že ja sama tieto piesne rada počúvam a občas ich aj spievame v zbore. Len, mne osobne v týchto „chválach“ často chýba jednoznačné posolstvo, o kom tie piesne sú. Trochu mi je ľúto, že sa v poslednej dobe z textov piesní akosi začalo vytrácať meno Toho, ku ktorému alebo o ktorom chceme spievať. Akoby sme sa hanbili alebo možno báli naplo vyjadriť, komu veríme? Pre nás veriacich sú takéto „bezmenné“ texty možno jasné, ale čo naši priatelia, ktorí vo veciach viery zatiaľ jasno nemajú? Pre nich môžu byť takéto piesne nezrozumiteľné a ich vzácne posolstvo im môže uniknúť. A tiež si myslím, že aj náš Pán si zaslúži oslovenie, ak je text našej piesne adresovaný Jemu.

No a za zmienku určite stojí aj krátka kapitola v závere tejto knihy. V nej autor upozorňuje, že k cirkevnej hudbe nestačí iba hudobné vzdelanie (ktoré je samozrejme užitočné, aby bola hudba počúvateľná a mohla poslúžiť cirkvi). Dôležitým predpokladom k tejto službe je u hudobníka aj naplnenie Božím Duchom, pravidelné sýtenie sa Božím slovom, modlitba či udržiavanie svojho srdca v čistote.

Hudba v cirkvi vždy prechádzala a aj bude prechádzať zmenami, tak ako sa mení okolitý svet a kultúra. Vývoj sa nedá zastaviť. Ako sa dnes obliekame podľa bontónu spoločnosti, v ktorej žijeme, tak podlieha aj hudba zmenám a potrebám danej kultúry, aby vyznela dôstojne a splnila svoj účel. Ale skôr, ako sa človek pustí do robenia zmien, nie je na škodu pozrieť sa trochu do histórie a zistiť si, prečo je dnešná cirkevná hudba taká, aká je. Čo je v nej dobré a stojí za zachovanie a čo by možno stálo za zmenu, vynovenie. Kniha O hudbe v cirkvi má v tomto smere určite čo povedať, len škoda, že autor nezvolil jednoduchší spôsob vyjadrovania. Náročné odborné výrazy, predovšetkým na jej prvých stranách, môžu čitateľa odradiť a pripraviť o zaujímavé informácie. Trošku som pátrala, ale zatiaľ som nenarazila na inú, jednoduchším spôsobom napísanú knihu, ktorá by v skratke zmapovala históriu duchovnej piesne evanjelikálnych kresťanov. Možno sa raz niekto na to podujme, nebolo by to na škodu.

JANA ČÍŽOVÁ

A přece Otec nebeský o ně stará se

Jiří Müller

1988, 222 strán

Nie je to tak dávno, čo som písala o Božom služobníkovi Georgovi Müllerovi, známom aj pod menom Jiří Müller. Jeho životný príbeh som si prečítala v knihe **Ochranca sirôt v Bristole** od autorov **Janet a Geoff Benge**. Ak aj vás tento príbeh zaujal, určite odporúčam prečítať si ďalšiu knihu o tomto mužovi, tentoraz pod názvom **A přece Otec nebeský o ně stará se**. Ide o výber z 2056-stranového životopisu, ktorého autorom je sám Jiří Müller. (A ja sa touto cestou chcem veľmi pekne poďakovať milému čitateľovi tohto časopisu, ktorý mi túto knihu daroval a umožnil mi tak prežiť požehnané chvíle pri jej čítaní.)

Zatiaľ čo prvá spomínaná kniha hovorí o Müllerovom živote zvonka, z pohľadu iných ľudí, kniha **A přece Otec nebeský o ně stará se** je o to vzácnejšia, že ukazuje dianie zvnútra, z pohľadu samotného Jiřího Müllera. Je plná zápiskov z jeho denníkov, čo je úplne iné čítanie, ako keď máte v rukách bežný opis udalostí. Vďaka dátumom pri jednotlivých zápiskoch môžete sledovať dej veľmi plasticky a v reálnom čase. Je veľmi zaujímavé môcť takto pozorovať napríklad Müllerov zámer byť finančne závislý jedine od Boha. Ako sa v denníkoch dočítate, nebolo to vždy jednoduché. Niekedy to bolo o radosti, ale často aj o starostiach, problémoch a skúškach. Predovšetkým to však bolo o modlitbách a vytrvalom čakaní na Božie odpovede. Tie niekedy prichádzali hneď, inokedy až po dlhom čakaní alebo prichádzali len po častiach (často po veľmi malých častiach). Ale čo je najdôležitejšie, nikdy neprišli neskoro. V Müllerových zápiskoch nájdete krásnu a predovšetkým veľmi reálnu ukážku toho, ako funguje spolupráca Božieho služobníka a jeho Pána.

Okrem zápiskov z denníkov sa v knihe nachádza aj niekoľko autorových úvah na rôzne témy z kresťanského života. Záber týchto zamyslení je pomerne široký, rovnako, ako bol široký aj záber samotnej služby Jiřího Müllera. Nebol len zakladateľom a správcom sirotincov, ale zároveň aj evanjelistom, kazateľom, starším zboru, pastierom, manželom... V knihe nájdete krátke úvahy na témy, ako sú slávenie Pamiatky Pánovej, služba slovom, staršovstvo a kázeň v zbore, tiež niekoľko viet o pravidlách a požehnaní dávania na Božie dielo, niečo o manželstve alebo o poriadku v živote

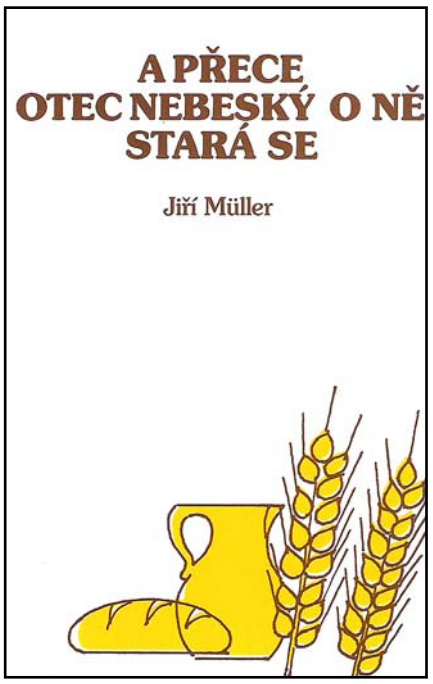

kresťana – konkrétne o požehnaní ranného vstávania... A v neposlednom rade tu nájdete aj slová o modlitbe, pretože Jiří Müller bol mužom modlitby. Na rozdiel od mnohých iných kníh alebo úvah na túto tému, Jiří Müller sa vo svojom zamyslení nevenuje rozboru modlitby ako takej (čo by mala obsahovať alebo ako by mala vyzerať). Keď spomína svoje modlitebné chvíľky, hovorí predovšetkým o tom, čo má modlitbe predchádzať a obklopovať ju. Zároveň vysvetľuje, prečo práve tieto veci považuje za dôležité. Viac podrobností sa už dočítate v knihe.

Na záver chcem spomenúť ešte jednu vec: ak by ste si náhodou chceli viesť denník o svojom živote s Pánom a neviete, ako na to, prečítajte si túto knihu. Môže byť pre vás dobrou inšpiráciou. Písanie denníka totiž nemusí byť o dlhých každodenných zápisoch, o všetkých detailoch, ktoré sa vo vašom živote udiali. Müllerove zápisky niekedy skutočne sú hlbokými pohľadmi do jeho duše a ducha, ale inokedy sú naopak veľmi stručné, pragmatické, alebo sú to len strohé čísla na jeho finančnom konte. Dokonca ani nezachytávajú každý jeden deň. Podstatou jeho denníka nebolo opísať do detailu úplne všetko. Jeho hlavným cieľom bolo ukázať ostatným (a verím, že aj sebe samému), o čom je život s Bohom, a tým povzbudiť ľudí k dôvere Bohu. On sám v tejto knihe píše:

Chtěl bych jménu našeho Pána prokazovat ještě větší čest, chtěl bych, aby k Němu lidé vzhlíželi, oslavovali Ho čím dále tím více, a aby na Něho spoléhali každým kousíčkem své bytosti... Když jsem zakládal naše ústavy a obzvláště sirotčince, doufal jsem, že se Bohu zalíbí pomoci touto prací Kristově Církvi hlouběji poznávat význam modlitby, posilovat víru dítek Božích, a stavět světu před oči Boží skutečnost. Toto moje očekávání se, díky Bohu, splnilo přehojnou měrou.

Ako dobre, že si Jiří Müller viedol denník. Bez týchto zápiskov by sme sa dnes len ťažko dozvedeli toľko podrobností z jeho života – zo života človeka plne závislého od Boha. Len vďaka tomu, že sa Müllerovi nelenilo sadnúť si a písať, môžeme byť aj my dnes jeho skúsenosťami mocne povzbudzovaní k viere a oddanosti Bohu. Možno by aj vaše skúsenosti s Pánom mohli byť dôležitým povzbudením pre iných kresťanov, či už vašich súčasníkov alebo nasledujúce generácie. Možno by stálo za to, zobrať pero a papier (notebook či tablet) a začať písať. Ak aj nie formou denníka, tak možno nejako inak, napríklad formou príspevkov na stránkach tohto časopisu.

JANA ČÍŽOVÁ

Křesťanský sbor Karviná

Jednoho pozdního zimního večera ležím po náročném dni na pohovce, čtu a přemýšlím. Najednou zvoní telefon a já si říkám: „kdo mi v tuto dobu volá?“ Na druhé straně se představuje Jarek Andrýsek a ptá se, zda bych nenapsal do časopisu Živé slovo něco o životě našeho sboru a jeho aktivitách. Souhlasím. Začínám přemýšlet a cítím vděčnost za Boží milost, že skrze Kristovo dílo a vírou v Něj, mohu být součástí Jeho těla a mít svůj domácí sbor.

Sto let Boží milosti

V myšlenkách jdu dál k počátkům křesťanského sboru v Karviné. Vytahuji z knihovničky knihu Cestou pravdy a lásky (A-Alef, 1998), za kterou jsem opravdu vděčný. Začal jsem ji číst a úplně jsem se do ní ponořil: *„V roce 1919 uvěřili na svědectví svého švagra Heczka z Bohumína manželé František a Karolína Holešovi z Karviné-Sovince. Již dříve navštěvovali shromáždění v Bohumíně u Mrózků. Po obrácení měli touhu, aby shromáždění bylo i v Karviné, proto bratři z Bohumína začali do Karviné dojíždět. Věřící se začali scházet v bytě u Holešů. F. Holeš byl horníkem, jeho manželka Karolína byla porodní asistentkou. Tak měla umožněn přístup do domácností a tuto možnost využívala k šíření evangelia...“* Wou, vždyť je to už skoro 100 let Boží milosti i pro tento sbor, který zažil své radosti, starosti, výsluní i pády. S bázní a pokorou před naším Pánem se ztotožňuji s výpovědí Žalmu 127.

„Pokud Hospodin nebuduje, marně se namáhají stavitelé.“ Žalm 127,1

Náš sbor má do 30 lidí a je zastoupen téměř všemi generacemi. Přišel i čas, kdy jsme si před Bohem i lidmi museli uvědomit zodpovědnost a vzájemnou vykazatelnost našeho společného života. Znáte ten příběh sboru se čtyřmi sloužícími: „Jmenovali se Každý, Někdo, Kdokoliv a Nikdo. Jednoho dne bylo potřeba splnit důležitý úkol a Každý si byl jistý, že to Někdo udělá. Mohl to udělat Každý, ale Nikdo to neudělal. Někdo se rozčílil, protože to přece byla práce pro Každého. Každý si myslel, že to může udělat Kdokoliv. Nikdo si neuvědomil, že to Každý nevykoná. Nakonec Každý obviňoval Někoho, že Nikdo neudělal to, co mohl udělat Kdokoliv.“

Služba sboru

V karvinském Křesťanském sboru jsou, díky Bohu, téměř všichni zapojeni do vykazatelné služby, za kterou jmenovitě zodpovídají, jak o tom svědčí seznam na sborové nástěnce. Kromě praktických služeb na provozu sborových místností a služeb s tím spojených, slouží někteří bratři Slovem jak ve vlastním sboru, tak i podle krajského plánku, jakož i na domácích bohoslužbách (skupinkách) a v azylovém domě Bethel. Někteří věřící navštěvují sestry ve stáří v domovech důchodců nebo slouží v křesťanském sdružení Gedeónů. Finančně i modlitebně podporujeme chlapce v Nepálu a českou sestru, která tam slouží. Také u nás probíhají sesterská i bratrská setkání, vyučování dětí a předávání služeb mladším. Míváme společné výlety, *minikempy* pro děti a naše přátele, kde sdílíme evangelium. Někteří se spolu s dalšími křesťany ve městě podílejí na zvěstováním evangelia. Jdeme mezi lidi a nabízíme Bible a letáky o spáse v Ježíši Kristu. Modlete se za nás, prosím, abychom s pokorou vedeni Duchem svatým čekali na Pána, byli v Kristu opravdoví a žili bez přetvářky.

Svědectví sestry Renaty Gwoždzové

Co pro mě znamená, když se řekne sbor? Musím říct, že ho vnímám jako rodinu. Mám opravdu ráda lidi z našeho shromáždění a jsem za ně Pánu vděčná. Ať jsou to dospělí či děti, každý je v mých očích úžasným Božím originálem. Pokud jde o mou službu ve sboru, mám konkrétně na starosti vedení sesterských setkání, pečení chleba k památce Páně, tvorbu a čtení blahopřání k narozeninám nebo zabezpečuji občerstvení na sborových akcích. Před časem jsem vedla děti z mladší besídky a po určitý čas u nás fungoval i *outdoorový* klub, kterému jsme se s manželem rádi věnovali. Pak přišly jiné aktivity. Myslím si, že děti jsou u nás dobře zaopatřeny. S manželem spolupracujeme i v oblasti evangelizace, která je naší srdeční záležitostí. Držím se hesla: „Nedělej mnoho věcí pro Boha, ale dělej je opravdu s Bohem.“ Tehdy mají opravdovou hodnotu a mohou přinášet dobré, věčné ovoce, které je z Boha a k jeho oslavě.

Svědectví bratra Petra Kucharczyka

V malém shromáždění, kde se k bohoslužbám neschází stovky lidí, je o to víc vidět, ale i nevidět, aktivní zapojení každého jednotlivce. Ke vzájemné službě jsme byli vždy vybízeni a povzbuzováni. V posledních letech nám Pán Bůh do našich rodin požehnal dětmi, kterým se podle jejich věku věnujeme v nedělní školce a škole. Tyto, nám svěřené děti, jsou projevem veliké Boží přízně. Zároveň si uvědomujeme, jak moc potřebují Boží milost, aby se nově narodily a staly se tak Božími dětmi. Služba ve shromáždění je radost i závazek. Na jedné straně práce a na druhé odpočinutí, když je slouženo i mně. Služba na Božím díle je provázena zaslíbením (1K 15,58): „... moji milovaní bratři, buďte pevní a nepohnutelní, stále se rozhojňujte v Pánově díle, vědouce, že vaše námaha není v Pánu zbytečná.“

Se vzpomínkou na ty, kteří „nás vedli a kázali nám slovo Boží“ (Žd 13,7) a s přáním Boží milosti, Váš bratr v Kristu, starší křesťanského sboru v Karviné,

PETR GWOŽDZ

Za zhromaždenia
poďakovať chceme

Ján Kučera

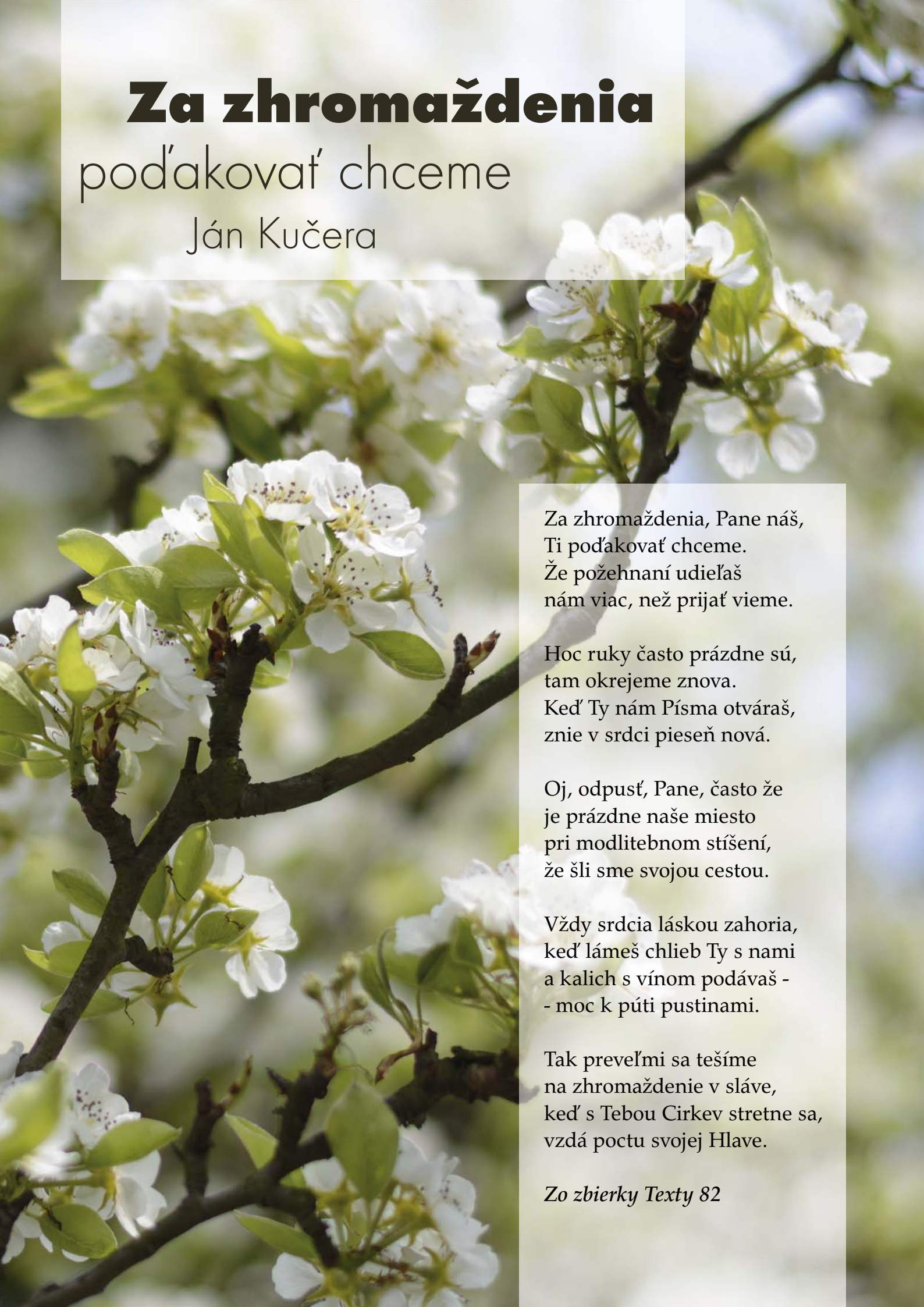

Za zhromaždenia, Pane náš,
Ti poďakovať chceme.
Že požehnaní udieľaš
nám viac, než prijať vieme.

Hoc ruky často prázdne sú,
tam okrejeme znova.
Keď Ty nám Písma otváraš,
znie v srdci pieseň nová.

Oj, odpusť, Pane, často že
je prázdne naše miesto
pri modlitebnom stíšení,
že šli sme svojou cestou.

Vždy srdcia láskou zahoria,
keď lámeš chlieb Ty s nami
a kalich s vínom podávaš -
- moc k púti pustinami.

Tak preveľmi sa tešíme
na zhromaždenie v sláve,
keď s Tebou Cirkev stretne sa,
vzdá poctu svojej Hlave.

Zo zbierky Texty 82